

Brüsszel, 2020.11.18.
COM(2020) 740 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Jelentés az európai szén-dioxid-piac működéséről

Tartalomjegyzék

Mozaikszavak és rövidítések jegyzéke.....	2
1. BEVEZETÉS.....	4
2. AZ EU ETS INFRASTRUKTÚRÁJA.....	6
2.2. Az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzék és az európai uniós ügyleti jegyzőkönyv (EUTL).....	10
3. A SZÉN-DIOXID-PIAC MŰKÖDÉSE 2019-BEN.....	11
3.1. Kínálat: a forgalomba kerülő kibocsátási egységek.....	12
3.1.1. Összkvóta.....	12
3.1.2. Kiadott kibocsátási egységek.....	15
3.1.2.1. Ingyenes kiosztás	15
3.1.2.2. Kibocsátási egységek értékesítése árverés útján.....	17
3.1.2.3. A teljes árverésre vonatkozó szabálytól való eltérés a villamosenergia- és a hőtermelés esetében	21
3.1.2.4. A NER 300 program	24
3.1.2.5. Az Innovációs Alap.....	25
3.1.2.6. A Modernizációs Alap	26
3.1.2.7. A közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségek kompenzációja.....	27
3.1.3. Nemzetközi jóváírások	29
3.2. Kereslet: a forgalomból kivont kibocsátási egységek.....	30
3.3. A kereslet és a kínálat egyensúlyba hozása.....	31
4. LÉGI KÖZLEKEDÉS.....	35
5. PIACFELÜGYELET	38
6. A KIBOCSÁTÁSOK NYOMON KÖVETÉSE, JELENTÉSE ÉS ELLENŐRZÉSE	40
7. AZ IGAZGATÁSI RENDSZEREK ÁTTEKINTÉSE	43
8. MEGFELELÉS ÉS VÉGREHAJTÁS	43
9. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KILÁTÁSOK.....	46
MELLÉKLET.....	48

Mozaikszavak és rövidítések jegyzéke (a magyar változatban nem szerepel mindegyik)

AVR	akkreditációról és hitelesítésről szóló rendelet
CA	illetékes hatóság
CCS	szén-dioxid-leválasztás és -tárolás
CCU	szén-dioxid-leválasztás és -hasznosítás
CDM	tiszta fejlesztési mechanizmus
CER	igazolt kibocsátáscsökkentés
CORSIA rendszere	a nemzetközi légi közlekedés kibocsátáskompenzációs és -csökkentési
CSCF	ágazatközi korrekciós tényező
EA	Európai Akkreditálási Együtműködés
EGT	Európai Gazdasági Térség
EEX	Európai Energiatőzsde
EBB	Európai Beruházási Bank
ERU	kibocsátáscsökkentési egység
ESMA	Európai Értékpapírpiazi Hatóság
EU ETS	uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer
EUTL	európai uniós ügyleti jegyzőkönyv
ÜHG	üvegházhatású gáz
ICAO	Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet
ICE	InterContinental Exchange Futures Europe
InnovFin EDP	InnovFin energetikai demonstrációs projektek
JI	együttes végrehajtás
MAR	piaci visszaélésekről szóló rendelet
MiFID II.	a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv
MiFIR	a pénzügyi eszközök piacairól szóló rendelet
MRR	a nyomon követésről és jelentésről szóló rendelet
MRVA	nyomon követés, jelentés, hitelesítés és akkreditáció
MSR	piaci stabilizációs tartalék

NAB	nemzeti akkreditáló testület
NER	új belépők részére fenntartott tartalék
OTC	tőzsdén kívüli
PFC	perfluor-szénhidrogén
RES	megújuló energiaforrások
SARP	CORSIA szabványok és ajánlott gyakorlatok
TNAC	forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes száma

1. BEVEZETÉS

Az európai kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) 2005 óta képezi az Unió azon stratégiájának sarokkövét, amelynek célja az iparból, valamint a villamosenergia- és hőtermelésből származó üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának csökkentése. A rendszer jelentős mértékben hozzájárul azon átfogó uniós célkitűzés eléréséhez, hogy 2020-ig az üvegházhatású gázok kibocsátása az 1990-es szinthez képest 20 %-kal csökkenjen; az EU jó úton halad afelé, hogy ezt a célkitűzést túlszárnyalja.

Ez a jelentés az európai szén-dioxid-piac működéséről a 2003/87/EK irányelv¹ (a továbbiakban: EU ETS irányelv) 10. cikke (5) bekezdésének és 21. cikke (2) bekezdésének követelményeivel összhangban kerül benyújtásra. Célja, hogy pillanatképet nyújtson az európai szén-dioxid-piac éves fejleményeiről. A jelentés a 2019-es évet fedi le, de 2020 első félévének fejleményeit is bemutatja.

A következő évtizedre előretekintve A 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célterv című bizottsági közlemény² az EU 2030-ra elérendő üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentési célkitűzését az 1990-es szinthez viszonyított 40 %-ról legalább 55 %-ra javasolta emelni. Annak érdekében, hogy ezen ambiciózusabb célkitűzést teljesíteni tudjuk, a Bizottság 2021 júniusára minden releváns, éghajlattal kapcsolatos szakpolitikát felülvizsgál vagy javaslatot tesz a felülvizsgálatra, ahol szükséges. Az európai zöld megállapodásról³ szóló átfogóbb jogszabálycsomag részeként az EU ETS-t is felülvizsgálják, ideértve a rendszer új ágazatokra történő esetleges kiterjesztését is.

Az EU ETS irányelv felülvizsgálatát⁴ követően megkezdődött a 4. szakasszal⁵ kapcsolatos végrehajtási munka, és zökkenőmentesen halad. Az elmúlt évben elfogadták az ingyenes kiosztás tevékenységiszint-változás miatti kiigazításáról⁶, valamint a Modernizációs Alap működéséről⁷ szóló végrehajtási jogi aktust, továbbá lezárult az árverésről szóló rendelet 4.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

² COM(2020) 562 final – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében – A 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célterv.

³ COM(2019) 640 final – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/410 irányelve (2018. március 14.) a 2003/87/EK irányelvnek a költséghatékony kibocsátáscsökkentés és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházások növelése érdekében történő módosításáról és az (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (HL L 76., 2018.3.19., 3. o.).

⁵ Az EU ETS-t szakaszonként szabályozzák. A 3. szakasz a 2013 és 2020 közötti időszakot öleli fel, míg a 4. szakasz a 2021 és 2030 közötti időszakot.

⁶ A Bizottság (EU) 2019/1842 végrehajtási rendelete (2019. október 31.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a kibocsátási egységek ingyenes kiosztásának tevékenységiszint-változás miatti kiigazítására vonatkozó további rendelkezések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 282., 2019.11.4., 20. o.).

⁷ A Bizottság (EU) 2020/1001 végrehajtási rendelete (2020. július 9.) az egyes tagállamok energiarendszereinek korszerűsítését és energiahatékonyságának javítását célzó beruházásokat támogató modernizációs alap működése

szakasz követelményeinek végrehajtását szolgáló második felülvizsgálata⁸ (lásd a 3.1.2.1., a 3.1.2.2. és a 3.1.2.6. fejezetet). A fennmaradó végrehajtási rendelkezéseket jelenleg véglegesítik, hogy azok 2021 januárja előtt elfogadásra kerüljenek.

A szén-dioxid piacról szóló legutóbbi jelentés⁹ közzététele óta negyedszer is közzétették a piaci stabilizációs tartalék többletmutatóját, amelyből kiolvasható, hogy 2019-ben a kibocsátási egységek többlete a 2018-as 1,65 milliárdról körülbelül 1,39 milliárd kibocsátási egységre csökkent¹⁰. A mutató és a felülvizsgált EU ETS jogszabályok alapján az árverési kínálat 2020-ban körülbelül 375 millió kibocsátási egységgel (közel 35 %-kal) lesz kisebb (lásd a 3.3. fejezetet).

2019-ben a helyhez kötött létesítmények kibocsátása jelentősen, 9,1 %-kal esett vissza 2018-hoz képest (lásd a 3.2. fejezetet). A csökkenést különösen a villamosenergia-ágazat idézte elő, ahol a kibocsátások közel 15 %-ot estek, mivel a szén helyébe a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia és a gáztüzelésű villamosenergia-termelés lépett. E legutóbbi csökkenést is figyelembe véve, a helyhez kötött létesítmények összes kibocsátása az EU ETS 3. szakaszának kezdete óta közel 20 %-ot apadt. A légi közlekedési ágazatban a kibocsátások tovább emelkedtek: az enyhe növekedés mértéke 2018-hoz képest 1 % volt (lásd a 4. fejezetet).

Az ETS-szel kapcsolatban fontos politikai fejleményekre is sor került, mint például az EU ETS és a svájci ETS összekapcsolásáról szóló megállapodás 2020. január 1-jei hatálybalépése, továbbá az egyesült királyságbeli árverési és ingyenes kiosztási eljárások felfüggesztésének megszüntetése az Egyesült Királyság Európai Unióból történő kilépéséről szóló megállapodás hatálybalépését követően (lásd a 2.2. fejezetet).

Végül, de nem utolsósorban a Covid19-válság következtében a szén-dioxid árának jelentős rövid távú esése volt tapasztalható 2020 márciusában/áprilisában. Ennek ellenére a szén-dioxid-árjelzés átlagosan 24 EUR¹¹ körül állandósult 2019 januárja és 2020. június vége között. Az ETS kibocsátási egységek árveréséből származó bevételek csak 2019-ben meghaladták a 14 milliárd EUR-t, 2020 első hat hónapjában pedig a 7,9 milliárd EUR-t. A tagállamok által benyújtott adatok alapján 2019 folyamán e bevételek összesen 77 %-át meghatározott, éghajlatváltozással vagy energiaüggyel kapcsolatos célokra költötték (vagy tervezték költeni (lásd a 3.1.2.2. fejezetet).

tekintetében a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról (HL L 221., 2020.7.10., 107. o.).

⁸ A Bizottság (EU) 2019/1868 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. augusztus 28.) az 1031/2010/EU rendeletnek a kibocsátási egységek árverés útján történő értékesítésének a 2021–2030-as időszakra vonatkozó uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer szabályaival és a kibocsátási egységeknek a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében pénzügyi instrumentumként történő besorolásával való összehangolása érdekében történő módosításáról (HL L 289., 2019.11.8., 9. o.).

⁹ A szén-dioxid piacról szóló 2019-es jelentés a következő címen érhető el: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52019DC0557R\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52019DC0557R(01))

¹⁰ C(2020) 2835 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0513\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0513(02)&from=EN)

¹¹ Forrás: ICE.

Eltérő utalás hiányában a jelentéshez felhasznált adatok a 2020 júniusáig a Bizottság rendelkezésére álló, nyilvánosan hozzáférhető adatok¹². Az EU ETS-re vonatkozó általános és leíró jellegű információk a jelentésben szövegdobozokban szerepelnek.

2. AZ EU ETS INFRASTRUKTÚRÁJA

2.1. A lefedett tevékenységek, létesítmények és légi jármű-üzemeltetők

¹² A jelentés a 2020. június 30-ig bezárólag rendelkezésre álló adatokat vette figyelembe.

Az EU ETS jelenleg a 27 uniós tagállamban, Izlandon, Liechtensteinben, Norvégiában, 2020 végéig pedig az Egyesült Királyságban is működik. 2020. január 1-jétől az EU ETS a svájci szén-dioxid-piacca is összekapcsolódott (lásd a 2.2. fejezetet). 2021-től az EU és az EGT-tag EFTA országok mellett az EU ETS ki fog terjedni az észak-írországi villamosenergia-termelő létesítményekre. A rendszer közel 11 000 erőmű és gyártó létesítmény, valamint több mint 600, az EGT területén lévő repülőterekre érkező, illetve onnan induló légi jármű-üzemeltető kibocsátását szabályozza. Az üvegházhatású gázok uniós kibocsátásának hozzávetőlegesen 38 %-át fedi le.

Az EU ETS (2013–2020-ig tartó) 3. szakaszában* az EU ETS által szabályozott, helyhez kötött létesítményekkel rendelkező ágazatok energiaigényes ágazatok, ide tartoznak a 20 MW-nál nagyobb bemenő hőteljesítményű erőművek és az egyéb égetőművek (kivéve a veszélyeshulladék-égető és a településhulladék-égető létesítményeket), az olajfinomítók, a koksizáló kemencék, a vas- és az acél-, a cementklinker-, az üveg-, a mész-, a tégl-, a kerámia-, a cellulóz-, a papír- és a karton-, az alumínium-, a petrokémikália-, az ammónia-, a salétromsav-, az adipinsav-, a glioxál- és a glioxilsavgyártás, a szén-dioxid-leválasztás, a csővezetékes szállítás és a szén-dioxid geológiai tárolása.

Az EU ETS légi közlekedési hatálya az Európai Gazdasági Térségen (EGT) belüli járatokra korlátozódott a 2013 és 2016 közötti időszakban, hogy fenntartsák a lendületet a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezetben (ICAO) egy olyan nemzetközi megállapodás irányában, amely szabályozza a légi közlekedésből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátást. A lendület továbbvitele és az ICAO nemzetközi légi közlekedés kibocsátáskompensációs és -csökkentési rendszere (CORSIA) működőképesé tételének megkönnyítése, továbbá a rendszer működőképesé tételének megkönnyítése érdekében 2017-ben 2023-ig meghosszabbították az EU ETS hatályának a légi közlekedés tekintetében az EGT-n belüli járatokra való korlátozását (lásd a 4. fejezetet).

Az EU ETS hatálya alá a szén-dioxid (CO₂) kibocsátása, a dinitrogén-oxid (N₂O) salétromsav-, adipinsav-, glioxilsav- és glioxálglyártásból származó kibocsátása, valamint a perfluor-szénhidrogének (PFC) alumíniumgyártásból származó kibocsátása tartozik. Habár az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben való részvétel kötelező, egyes ágazatokban csak bizonyos méret feletti létesítmények tartoznak a rendszer hatálya alá. Ezenfelül a részt vevő országok kizárhatják a rendszerből a kis létesítményeket (azaz a 25 000 tonna CO₂-egyenértéknél kisebb kibocsátású létesítményeket), ha egyenértékű alternatív intézkedéseket vezettek be és alkalmaznak. A 4. szakaszban (2021–2030) a nagyon kis kibocsátók (amelyek bejelentett kibocsátása az utóbbi három évben nem érte el a 2 500 tonna CO₂-egyenértéket) kizárhatók az EU ETS-ből, amennyiben egyszerűsített nyomonkövetési rendelkezések biztosítják kibocsátásaik mennyiségének értékelését. A részt vevő országok (az úgynevezett önkéntes részvétel keretében) további ágazatokat és üvegházhatású gázokat is felvehetnek az EU ETS-be.

* Az EU ETS 1. és 2. szakaszára vonatkozó információk itt találhatók: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_en

A részt vevő országok által a 21. cikk alapján 2020-ban benyújtott jelentések¹³ szerint 2019-ben összesen 10 569 létesítmény tartozott az ETS hatálya alá és rendelkezett a szükséges ETS-engedéllyel.

Az ETS létesítmények által felhasznált biomasszából származó kibocsátások 4 %-kal emelkedtek 2019-ben az előző évhez képest, míg a szénnek betudható kibocsátások 19 %-kal csökkentek, ezzel hozzájárultak a villamosenergia-ágazat kibocsátásának jelentős, 15 %-os eséséhez. Kizárólag a tüzelőanyagokat tekintve, az elmúlt évekhez hasonlóan az EU ETS-ben elhasznált tüzelőanyagok 2019-ben továbbra is túlnyomórészt fosszilis eredetűek voltak. 29 ország azonban biomassza-felhasználásról is beszámolt 2 197 létesítmény kapcsán (az összes létesítmény 20,8 %-a). Az EU ETS hatálya alá tartozó kibocsátásokhoz képest a biomasszából származó kibocsátás országok szerinti bontásban feltüntetett legmagasabb százalékos arányát Litvánia jelentette, ez az arány 68 % volt. Két ország (Liechtenstein és Málta) nem számolt be biomassza-felhasználásról. A biomassza-felhasználásból származó összkibocsátás 2019-ben körülbelül 170 millió tonna CO₂-t tett ki (az ETS bejelentett kibocsátásaihoz képest 11 %), ami a 2018-as 145 millió tonna CO₂-hoz viszonyítva (az ETS bejelentett kibocsátásaihoz képest 8 %) egyértelmű növekedést jelent. Ennek 99,2 %-a nulla kibocsátásnak számított¹⁴. 2019 volt az első olyan év, amikor csekély mértékű bioüzemanyag-felhasználásról számoltak be. Két légi jármű-üzemeltető (egy Németországban és egy Svédországban) a jelentések szerint a 2019-es ETS légi közlekedési kibocsátások 0,01 %-át fedte le.

A létesítmények éves kibocsátás szerinti kategóriái tekintetében¹⁵ a 2019-es adatok azt mutatják, hogy az előző évekhez hasonlóan a létesítmények 72 %-a tartozik az A. kategóriába, 21 %-a a B. kategóriába és 7 %-a a C. kategóriába. A jelentésekben 6 053 létesítményt soroltak a „kis kibocsátású” létesítmények¹⁶ közé (az összes létesítmény 57 %-a).

Az EU ETS-hez kapcsolódó azon tevékenységek esetében, amelyeket ezen felül neveztek meg a szén-dioxidtól eltérő üvegházhatású gázok kibocsátójaként, a beszámolók szerint 13 országban (Egyesült Királyság, Franciaország, Görögország, Hollandia, Izland, Németország, Norvégia, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia és Szlovénia) adtak

¹³ „A 21. cikk alapján benyújtott jelentések” azok a jelentések, amelyeket a tagállamok az ETS irányelv 21. cikkében foglalt követelmények alapján nyújtanak be. Ezzel összefüggésben a „részt vevő országok” vagy egyszerűen „országok” a 27 uniós tagállam, az Egyesült Királyság és az EGT-országok (Izland, Liechtenstein és Norvégia).

¹⁴ Az EU ETS-ben a biomassza kibocsátási tényezője akkor számít nullának, ha egyrészt a „biomassza” fogalom meghatározása, másrészt – amennyiben bioüzemanyagokról és folyékony bio-energiahordozókról van szó – a 2009/28/EK irányelv (a megújulóenergia-irányelv) 17. cikkének (1) bekezdése szerinti fenntarthatósági kritériumok teljesülnek. A nulla besorolású kibocsátások után nem szükséges kibocsátási egységeket leadni. A 21. cikk szerinti 2020. évi adatszolgáltatásokban két részt vevő ország (Lettország és Dánia) csak a nulla besorolású biomassza energiatartalmáról számolt be, a tényleges kibocsátásokról nem. Ennek következtében a kibocsátásaikat nem vesszük figyelembe a megadott teljes mennyiségben.

¹⁵ A C. kategóriába tartozó létesítmények éves kibocsátása több mint 500 000 tonna CO₂-egyenérték, a B. kategóriájú létesítmények éves kibocsátása 500 000 és 50 000 tonna CO₂-egyenérték közé esik, az A. kategóriába tartozó létesítmények kibocsátása pedig nem éri el az évi 50 000 tonna CO₂-egyenértéket. Lásd: a Bizottság 601/2012/EU rendelete (2012. június 21.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelő nyomon követéséről és jelentéséről (HL L 181., 2012.7.12., 30. o.).

¹⁶ A „kis kibocsátású létesítmények” az A. kategóriájú létesítmények olyan alkategóriáját képezik, amelyek éves kibocsátása nem haladja meg a 25 000 tonna CO₂-egyenértéket (lásd a 601/2012/EU rendelet 47. cikkének (2) bekezdését).

ki engedélyt elsődleges alumínium és perfluor-szénhidrogének (PFC-k) kapcsán, 21 országban (az összes ország, kivéve: Ciprus, Dánia, Észtország, Írország, Izland, Lettország, Liechtenstein, Luxemburg, Málta és Szlovénia) pedig salétromsav-előállítás és dinitrogén-oxid (N₂O) kapcsán. Az egyéb N₂O-ágazatokról – adipinsav-előállítás, valamint glioxál- és glioxilsavgyártás – három (Franciaország, Németország és Olaszország), illetve két tagállamból (Franciaország és Németország) érkezett jelentés. Szén-dioxid-leválasztási és -tárolási tevékenységeket csak Norvégia és Ausztria jelentett be.

A tavalyi évhez hasonlóan hét ország (Egyesült Királyság, Franciaország, Horvátország, Izland, Olaszország, Spanyolország és Szlovénia) élt azzal a lehetőséggel, hogy a kis kibocsátókat az EU ETS irányelv 27. cikkével összhangban kivonja az EU ETS alól. A 2019 vonatkozásában kivont kibocsátás 3,81 millió tonna CO₂-t tett ki (az EU ETS-ben a helyhez kötött létesítmények összes kibocsátásának mintegy 0,25 %-át az előző év 0,17 %-ához képest).

A 21. cikk szerinti 2020. évi adatszolgáltatások szerint az előző évhez hasonlóan nyolc ország (Belgium, Dánia, Franciaország, Hollandia, Horvátország, Liechtenstein, Litvánia és Magyarország) élt a nyomon követésről és jelentésről szóló rendelet¹⁷ 13. cikkében foglalt rendelkezés által nyújtott lehetőséggel, amely az alacsony kockázatú, helyhez kötött létesítmények esetében lehetővé teszi az egyszerűsített nyomonkövetési terv alkalmazását. Az alacsony kibocsátású légitársaságok esetében két ország számolt be e rendelkezés alkalmazásáról 2019 vonatkozásában (Belgium és Izland).

2019-ben a jelentések szerint 611 légitársaság rendelkezett nyomonkövetési tervvel (7 %-kal kevesebb, mint 2018-ban). A bejelentett légitársaságok 50 %-a (308) kereskedelmi, míg a többi 50 % (303) nem kereskedelmi szolgáltató volt¹⁸. Összesen 262 (43 %) minősült kis kibocsátónak (a 2018-as 287-hez – 44 % – képest).

¹⁷ A Bizottság 601/2012/EU rendelete (2012. június 21.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelő nyomon követéséről és jelentéséről (HL L 181., 2012.7.12., 30. o.).

¹⁸ Kereskedelmi légitársaság például a lakosságnak szolgáltatásokat nyújtó utasszállító légitársaság. Nem kereskedelmi légitársaság például a magántulajdonban lévő repülőgép.

2.2. Az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék és az európai uniós ügyleti jegyzőkönyv (EUTL)

Az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék és az európai uniós ügyleti jegyzőkönyv (EUTL) az általános célú és a légi közlekedési kibocsátási egységek tulajdonosait rögzíti a számláikon található mennyiségek és a számlák közötti ügyletek követésével. Emellett e rendszerek nyilvántartják a helyhez kötött létesítmények és a légi jármű-üzemeltetők kibocsátásait, továbbá az e kibocsátásokból eredő kötelezettségeknek való megfelelést. Mindkét rendszer üzemeltetését és karbantartását a Bizottság végzi, míg a számlák tulajdonosai és képviselői (vállalatok és természetes személyek) számára továbbra is a részt vevő országok nemzeti jegyzékeinek kezelői a kapcsolattartó pontok. Míg az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék számlákat kezel és nyilvántartja a megfelelésre vonatkozó információt, az EUTL automatikus ellenőrzi, rögzíti és engedélyezi a számlák közötti tranzakciókat, ezáltal biztosítva, hogy minden átutalás megfeleljen az EU ETS szabályainak.

Az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzékben és az EUTL-ben rögzített adatok fontos információforrások az ETS-t érintő jelentéstétel különféle típusaihoz, így például a piaci stabilizációs tartalék többletmutatójának kiszámításához (lásd a 3.3. fejezetet) és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség általi jelentéstételhez. Az EUTL emellett átláthatóságot biztosít az EU ETS-ben, mivel információkat tesz közzé* arról, hogy a helyhez kötött létesítmények és a légi jármű-üzemeltetők megfelelnek-e az ETS rendelkezéseinek, továbbá tájékoztatást ad a számlák közötti tranzakciókról.

* Az EUTL által közzétett információk a következő helyen érhetők el: <https://ec.europa.eu/clima/ets/>

Az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék, az EUTL és az EUTL nyilvános weboldala 2019-ben 365 napon át napi 24 órában működött, csupán a technikai frissítések miatti kisebb megszakításokkal, amelyek összesen körülbelül 7 órát tettek ki.

2019. január 1-jével a Bizottság felfüggesztette¹⁹ az Egyesült Királyságra vonatkozó valamennyi folyamatot a kibocsátási egységek ingyenes kiosztása, árverezése és nemzetközi jóváírások ellenében történő megszerzése tekintetében az EU ETS környezeti integritásának védelmét szolgáló azon védintézkedések²⁰ értelmében, amelyek olyan esetekben alkalmazandók, amikor az EU-ból kilépő valamely tagállam tekintetében megszűnik az uniós jog érvényessége. A felfüggesztést automatikusan megszüntették 2020. február 1-jén, amikor az Egyesült Királyság Európai Unióból történő kilépéséről szóló megállapodás²¹ hatályba

¹⁹ A Bizottság C(2018)8707 határozata (2018. december 17.) a központi tisztviselőnek a kibocsátási egységek térítésmentes kiosztásához, árverezéséhez és nemzetközi jóváírások ellenében történő megszerzéséhez kapcsolódóan az Egyesült Királyságra vonatkozó folyamatok európai uniós ügyleti jegyzőkönyv általi elfogadásának ideiglenes felfüggesztése céljából történő utasításáról.

²⁰ A Bizottság (EU) 2018/208 rendelete (2018. február 12.) az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék létrehozásáról szóló 389/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 39., 2018.2.13., 3. o.).

²¹ Megállapodás Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről (2019/C 384 I/01) (HL C 384 I., 2019.11.12., 1. o.).

lépett és biztosította, hogy az egyesült királyságbeli létesítmények és légi jármű-üzemeltetők továbbra is megfelelnek a 2019-es és 2020-as kibocsátásaikból eredő kötelezettségeiknek.

Az EU ETS és a svájci ETS összekapcsolásáról szóló megállapodás²² 2020. január 1-jén lépett hatályba. A kibocsátáskereskedelmi rendszerek összekapcsolásának működőképessé tétele érdekében a felek megállapodtak egy átmeneti megoldás²³ kialakításában, amely lehetővé teszi a két jegyzék összekapcsolását és a kibocsátási egységek egymás közötti átruházását. Az átmeneti megoldás 2020. szeptember 21-én lépett működésbe.

2019 márciusában elfogadták az (EU) 2019/1122 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletet²⁴, amely meghatározza az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék működésére vonatkozó szabályokat a 2021 és 2030 közötti időszakra. A rendelettel bevezetett új szabályok gyakorlati megvalósítása folyamatban van, és az új funkciók 2021. január 1-jétől lesznek elérhetők az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzékben.

3. A SZÉN-DIOXID-PIAC MŰKÖDÉSE 2019-BEN

Ez a fejezet az EU ETS kínálati és keresleti oldalával kapcsolatos szempontokról nyújt tájékoztatást. A kínálati oldalra vonatkozó szakasz kitér az összkvótára, a kibocsátási egységek ingyenes kiosztására, az árverésekre, a teljes árverésre vonatkozó szabálytól való eltérésre a villamosenergia- és a hőtermelés esetében (10c. cikk), a NER 300 programra, az Innovációs Alapra és a Modernizációs Alapra való felkészülésre, valamint tartalmaz egy fejezetet a közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségek kompenzációs rendszereiről és a nemzetközi jóváírások alkalmazásáról.

A keresleti oldal tekintetében információt szolgáltat a hitelesített kibocsátások mennyiségéről. Ezt követően a jelentés bemutatja a kibocsátási egységek kínálata és kereslete különböző elemeinek a piaci stabilizációs tartalék (MSR) révén történő egyensúlyba hozását a szén-dioxid-piacon.

²² Megállapodás az Európai Unió és a Svájci Államszövetség között az uniós és a svájci kibocsátáskereskedelmi rendszer összekapcsolásáról (HL L 322., 2017.12.7., 3. o.).

²³ https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/markets/docs/decision_201902_swiss_ets_linking.pdf

²⁴ A Bizottság (EU) 2019/1122 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. március 12.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék működése tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 177., 2019.7.2., 3. o.).

3.1. Kínálat: a forgalomba kerülő kibocsátási egységek

3.1.1. Összkvóta

Az összkvóta a rendszer hatálya alá tartozó jogalanyok által kibocsátható üvegházhatású gázok legnagyobb abszolút mennyisége, amelynek révén biztosítható a kibocsátáscsökkentési célkitűzés elérése, és amely a kereskedési időszak alatt forgalomba bocsátott kibocsátási egységek számának felel meg. Az egész EU ETS-re közös, uniós szintű összkvóta alkalmazandó.

A helyhez kötött létesítményekből származó kibocsátások 2013-as összkvótáját 2 084 301 856 kibocsátási egységben határozták meg. Ez az összkvóta a 2008 és 2012 között évente megadott kibocsátási egységek átlagos összmenyiségére évente alkalmazott 1,74 %-os lineáris csökkentő tényező szerint mérséklődik, ezáltal biztosítva, hogy a helyhez kötött létesítmények által felhasználható kibocsátási egységek száma 2020-ban 21 %-kal alacsonyabb legyen, mint 2005-ben.

A légiközlekedési ágazat összkvótáját eredetileg évi 210 349 264 légi közlekedési kibocsátási egységben határozták meg, ami 5 %-kal a légi közlekedési kibocsátási egységek 2004–2006 közötti átlagos éves szintje alatt van. Ez 2014 január 1-jén 116 524 légi közlekedési kibocsátási egységgel növekedett, hogy Horvátország EU ETS-hez való csatlakozását kompenzálják. Az összkvóta célja, hogy tükrözze azt a 2008-as jogszabályt*, amely kiterjedt az EGT területére érkező, onnan felszálló és azon belül közlekedő, az EU ETS hatálya alá tartozó minden járatra. Az EU ETS hatályát azonban 2013 és 2016 között ideiglenesen az EGT területén belüli járatokra korlátozták, hogy támogassák az ICAO-t a nemzetközi légi közlekedésből származó kibocsátások 2020-as szinteken való stabilizálását célzó globális intézkedés kidolgozásában. Ezért a forgalomba kerülő légiközlekedési kibocsátási egységek száma 2013 és 2016 között lényegesen alacsonyabb volt az eredeti összkvótánál. 2017-ben az ICAO globális intézkedése kidolgozásának támogatása érdekében 2023-ig meghosszabbították az EGT-n belüli járatokra való korlátozást (lásd a 4. fejezetet).

Az EU ETS 4. szakaszában (2021–2030) az összkvóta mind a helyhez kötött létesítmények, mind a légi közlekedés tekintetében 2,2 %-os lineáris csökkentési tényezővel mérséklődik majd.

* Az Európai Parlament és a Tanács 2008/101/EK irányelve (2008. november 19.) a 2003/87/EK irányelvnek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének a légi közlekedésre történő kiterjesztése céljából történő módosításáról.

Az 1. táblázat a helyhez kötött létesítmények összkvótájára és az évente forgalomba kerülő légi közlekedési kibocsátási egységek számára²⁵ vonatkozó adatokat mutatja be évenkénti bontásban az EU ETS 3. szakaszában.

²⁵ A 2013 óta forgalomba kerülő légi közlekedési kibocsátási egységek száma (az EGT-n belüli üzemeltetők tevékenységére vonatkozó tevékenységalapú referenciaértékek alapján meghatározott) kibocsátási egységek ingyenes kiosztásától kezdődő

1. táblázat: Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer összkvótája, 2013–2020

Év	Éves összkvóta (létesítmények)	Évente forgalomba kerülő légi közlekedési kibocsátási egységek ²⁶
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 909 585
2019	1 854 716 381	38 946 562
2020	1 816 452 135	

2020. február 1-jén hatályba lépett az Egyesült Királyság Európai Unióból történő kilépéséről szóló megállapodás²⁷. Az EU ETS irányelvet 2020. december 31. végéig kell az Egyesült Királyságra alkalmazni, az Észak-Írországból található villamosenergia-termelés pedig az Írországról és Észak-Írországról szóló jegyzőkönyv²⁸ értelmében az EU ETS-ben marad a megfelelő jogok és kötelezettségek mellett.

alulról építkező megközelítés eredménye. Az árverésre bocsátott kibocsátási egységek számát ezt követően vezetik le annak alapján, hogy az ingyenesen kiosztott kibocsátási egységeknek (ideértve a gyorsan növekvő légitársaság-üzemeltetők és az új belépők számára később kiosztott kibocsátási egységek céljából létrehozott különleges tartalékot) az összes kibocsátási egység 85 %-át, míg az árverésre bocsátott kibocsátási egységek az összes kibocsátási egység 15 %-át kell kitenniük.

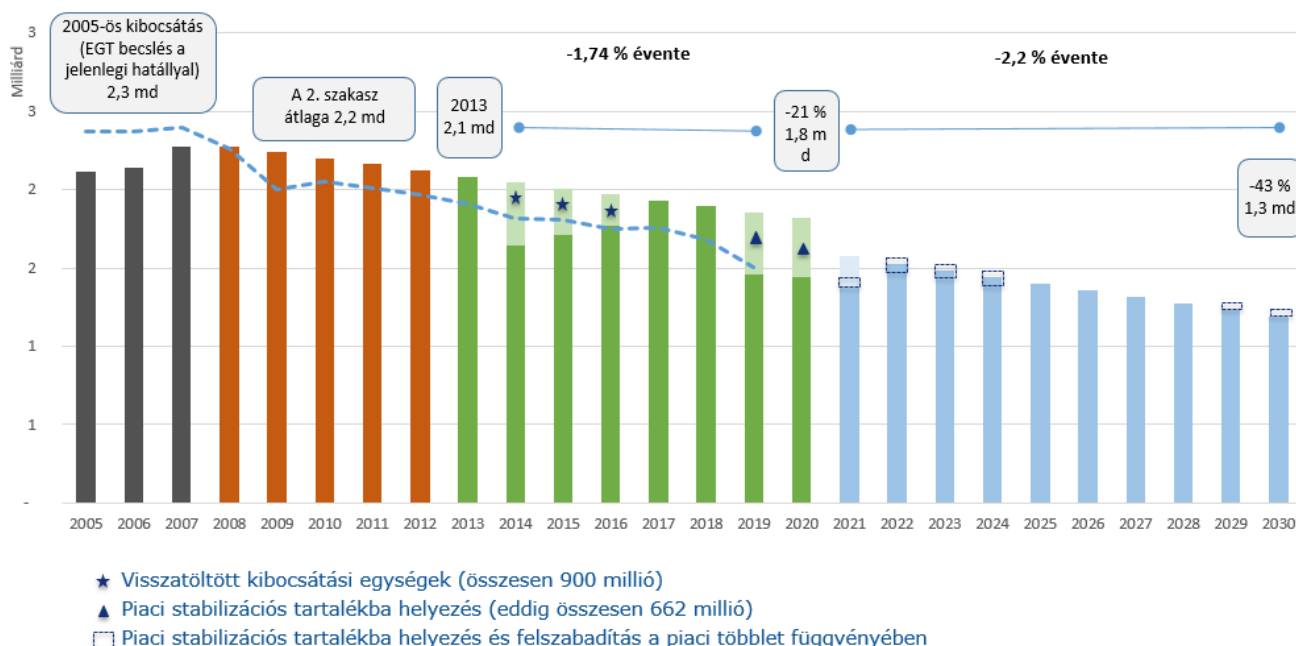
²⁶ Az aktualizált adatok az ingyenes kiosztás és az elárverezett mennyiségek mellett a nemzetközi jóváírások beváltását is magukban foglalják.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement_hu

²⁸ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement/protocol-ireland-and-northern-ireland_hu

A Bizottság ezeket a fejleményeket figyelembe vette a kibocsátási egységek kiigazított, uniós szintű mennyiségéről szóló bizottsági határozat²⁹ 2020. november 16-i elfogadásakor. Az 1. ábra összefoglalja az összkvóta azt követő csökkenését, hogy a lineáris csökkentési tényezőt 2021-től 2,2 %-ra emelik, egyúttal megjeleníti a piaci stabilizációs tartalékba (MSR) helyezést és a hozzájárulások MSR-be történő visszatöltése szerepét (lásd még a 3.3. fejezetet).

1. ábra: Az összkvóta csökkenése a lineáris csökkentési tényező 2021-től 2,2 %-ra történő emelésével³⁰

²⁹ A Bizottság 2020/7704 határozata.

³⁰ A 2021–2030 közötti időszakra vonatkozó összkvóta az Egyesült Királyság Unióból való kilépését követően a C/2020/7704 bizottsági határozattal közzétett kibocsátási egységek teljes mennyiségét tükrözi az EU ETS-ben. A Bizottság által az éghajlat-politikai céltervben 2020. szeptember 17-én javasolt, 2030-ra vonatkozó megnövelt kibocsátáscsökkentési célkitűzés ETS-jogszabályokra gyakorolt hatását az éghajlattal kapcsolatos jogszabályok közeljövőben várható felülvizsgálata során fogják értékelni.

3.1.2. Kiadott kibocsátási egységek

3.1.2.1. Ingyenes kiosztás

Jóllehet az EU ETS 3. szakaszában az árverés az alapértelmezett kiosztási mód, az ipari létesítmények a kibocsátásáthelyezés (azaz, ha a vállalatok olyan harmadik országba helyezik át termelésüket, amely az üvegházhatású gázok kibocsátása tekintetében lazább szabályokat ír elő, és ez a vállalatok összes kibocsátásának a növekedéséhez vezethet) kockázatának kezelése céljából jelentős mennyiségű ingyenes kibocsátási egységben részesültek. A következő elveket alkalmazzák:

- a villamosenergia-termelés nem részesülhet ingyenes kibocsátási egységekben;
- a feldolgozóipar számára biztosított ingyenes kibocsátási egységek kiosztása az egész Unióra érvényes harmonizált szabályok alapján történik;
- az ingyenes kiosztás teljesítménymutatókon alapul, hogy jobban ösztönözze az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését és az innovációt, és jutalmazza a leghatékonyabb létesítményeket;
- uniós szinten létrehozták az új belépők részére fenntartott tartalékot (NER) az új ipari létesítmények és a kapacitásukat jelentősen növelő létesítmények számára, amely a 3. szakasz összes kibocsátási egységének 5 %-ával egyenértékű.

Azok az ágazatok és alágazatok, amelyek a kibocsátásáthelyezés jelentős kockázatának kitettnek minősülnek, a kibocsátásáthelyezés kockázatának kitett ágazatok listájára* kerülnek. Jóllehet a lista eredetileg a 2015–2019-es időszakra vonatkozott, a felülvizsgált EU ETS irányelv 2020. december 31-ig meghosszabbította az érvényességét.

A 3. szakaszban, mivel az ingyenes kiosztás iránti kereslet meghaladta a rendelkezésre álló mennyiséget, az EU ETS alá tartozó minden létesítmény számára azonos százalékban csökkentették a kiosztást az ún. „ágazatközi korrekciós tényező” (CSCF) alkalmazásával**. 2017-ben felülvizsgálták az eredeti ágazatközi korrekciós tényezők értékeit.***

* A kibocsátásáthelyezés kockázatának kitett ágazatok jelenlegi listája a következő címen érhető el: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32014D0746>

** A Bizottság 2013/448/EU határozata (HL L 240., 2013.9.7., 27. o.).

*** A Bizottság 2017/126/EU határozata (HL L 19., 2017.1.25., 93. o.).

A 3. szakaszban a rendelkezésre álló kibocsátási egységek teljes mennyiségének körülbelül 43 %-át ingyenesen osztják ki, a kibocsátási egységek tagállamok által árverésre bocsátandó aránya pedig mintegy 57 %-ot tesz ki.

Az új belépők részére fenntartott tartalék (NER) eredetileg 480,2 millió kibocsátási egységet tartalmazott a NER 300 programra elkülönített 300 millió kibocsátási egység levonása után. 2020 júniusáig 171,1 millió kibocsátási egységet tartalékoztak a 3. szakasz egészére 1089

létesítmény számára. Az új belépők részére fenntartott tartalék fennmaradó része 309,1 millió kibocsátási egységet tesz ki. Noha várható, hogy a 3. szakasz végéig változnak e kiosztások, e kibocsátási egységek jelentős része nem kerül kiosztásra. A 3. szakasz végén a 3. szakasz új belépők részére fenntartott tartalékából ki nem osztott kibocsátási egységek bekerülnek a piaci stabilitási tartalékba, amelyből 200 millió kibocsátási egységet a 4. szakasz új belépők részére fenntartott tartalékában helyeznek el.

2020. június végéig körülbelül 570 millióval csökkent a 3. szakasz végéig eredetileg jóváhagyott ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek száma az olyan létesítmények miatt, amelyeket bezártak, vagy amelyeknek csökkent a termelése vagy a termelési kapacitása.

2. táblázat: Az ipar számára a 2013-tól 2020 júniusáig tartó időszakban ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek száma (millió)³¹

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ingyenes kiosztás³² (EU-27 + UK+ EGT- tag EFTA tagállamok)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1 ³³	724,8
Az új belépők részére fenntartott tartalékból történő kiosztás (zöldmezős beruházások és kapacitásbővítések)	11,7	15,2	18,9	22,7	24,4	26,0	26,5	25,4
A bezárások, valamint a termelés vagy a termelési kapacitás megváltozása miatt kiosztatlanul maradt ingyenes kibocsátási egységek	40,6	59,5	73,1	70,5	79,1	83,4	79,8	84,6

A kibocsátásáthelyezés kockázatának megelőzése érdekében az ingyenes kiosztás 2020 után is folytatódni fog, és az alapjául szolgáló naprakésszé tett referenciaértékeket az Unió leghatékonyabb létesítményeinek felső 10 %-a által nyújtott teljesítményből vezetik le. 2019 februárjában a Bizottság elfogadta a kibocsátásáthelyezés kockázatának kitett ágazatok 2021

³¹ Noha a korábbi évek számadatai a tagállamok által a vonatkozó év júniusának végéig tett bejelentésen alapultak, az ez évi jelentésben az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzék 2020. június 30-ig bezárólag rendelkezésre álló adatait veszik figyelembe. Ezt az új megközelítést azért választották, hogy pontosabban tükröződjének a kiosztások, amint bekövetkeznek és rögzítésre kerülnek az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzékben.

³² Eredeti összeg, az alább említett csökkentések előtt.

³³ Az Egyesült Királyság esetében a kiosztás (a 2019-re vonatkozó összes egységből 48,0 millió kibocsátási egység) 2019-ben felfüggesztésre került az EU ETS környezeti integritásának védelmét szolgáló védintézkedések miatt, majd 2020-ban visszaállt.

és 2030 közötti időszakra vonatkozó listáját³⁴, amely az említett időszak egészére érvényes. A lista meghatározza, hogy mely ipari ágazatok részesülnek nagyobb arányú ingyenes kiosztásban.

A technológiai fejlődés és az innováció figyelembevétele érdekében a referenciaértéket 2021–2025 és 2026–2030 tekintetében valós adatok alapján aktualizálják majd. Az ingyenes kiosztási szabályok 2021–2030 közötti időszakra vonatkozó felülvizsgálatáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktust 2018 decemberében fogadták el³⁵. Várható, hogy a 2021–2025 közötti időszakban alkalmazandó referenciaértékek felülvizsgálatáról szóló végrehajtási rendeletet 2020 végére fogadják el (lásd a melléklet 6. függelékét).

A 4. szakaszban az egyes létesítmények kiosztásai a megfelelő időben kiigazításra kerülnek a működés jelentős növekedésének vagy csökkenésének figyelembevétele érdekében. A kiosztásokat érintő kiigazítások manipulálásának és az azokkal való visszaéléseknek a megelőzése, valamint az indokolatlan adminisztratív terhek elkerülése érdekében a Bizottság 2019 októberében végrehajtási jogi aktust fogadott el, amelyekben a kiigazításokra vonatkozó további szabályokat határozott meg³⁶ (lásd a melléklet 6. függelékét).

3.1.2.2. Kibocsátási egységek értékesítése árverés útján

Az árverés a kibocsátási egységek kiosztásának alapértelmezett módja. Az elsődleges árveréseket az árverésekről szóló rendelet* szabályozza, amely megszabja az árverések ütemezését, lebonyolítását és egyéb vonatkozásait a nyílt, átlátható, harmonizált és megkülönböztetésmentes eljárás biztosítása érdekében.

* A Bizottság 1031/2010/EU rendelete (2010. november 12.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei árverés útján történő értékesítésének időbeli ütemezéséről, lebonyolításáról és egyéb vonatkozásairól (HL L 302., 2010.11.18., 1. o.).

A 2019-es árverésekre az EEX aukciós platformon került sor, amely a közös beszerzési eljárásban részt vevő 25 tagállam, illetve a közös beszerzési eljárásból saját döntése alapján kimaradó, ám külön aukciós platformot még ki nem jelölő Lengyelország közös aukciós platformjaként, Németország tekintetében pedig saját aukciós platformként tart árveréseket.

Az EEX 2019 júniusában kezdte meg a kibocsátási egységek árverezés útján történő értékesítését Izland, Liechtenstein és Norvégia tekintetében, miután az EGT-megállapodást úgy módosították, hogy lehetővé tegye ezen országok számára, hogy részt vegyenek a közös aukciós platformra vonatkozó közös közbeszerzési megállapodásban. A három országgal egyetértésben az árverésre bocsátott kibocsátási egységek 2013–2018 közötti időszakra

³⁴ A Bizottság (EU) 2019/708 felhatalmazáson alapuló határozata, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=EN>

³⁵ A Bizottság (EU) 2019/331 felhatalmazáson alapuló rendelete, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:059:FULL&from=EN>

³⁶ A Bizottság (EU) 2019/1842 végrehajtási rendelete, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1842&from=HU>

vonatkozó mennyiségét 2019-re és 2020-ra is kiterjesztették, hogy biztosítsák a kibocsátási egységek stabil és kiszámítható kínálatát a piac számára.

Az EU ETS környezeti integritásának védelme érdekében elfogadott védintézkedések³⁷ értelmében 2019-ben az Egyesült Királyság részéről árverés útján nem értékesítettek kibocsátási egységeket. A kilépésről szóló megállapodás 2020. február 1-jei hatálybalépésével 2020. március 4-én újrakezdődtek az árverések az Egyesült Királyság tekintetében az ICE aukciós platformon. Az Egyesült Királyság 2020-as árverési naptárában szereplő mennyiség megegyezik a 2019. és 2020. naptári évre vonatkozóan árverésre bocsátandó összes mennyiséggel.

2020. június 30-ig több mint 1 700 árverést tartottak. A 3. táblázat az EEX és az ICE révén 2020. június 30-ig árverésre bocsátott kibocsátási egységek mennyiségéről³⁸ nyújt áttekintést, ideértve az általános célú kibocsátási egységek korai árveréseit³⁹.

3. táblázat: A 2012 és 2020. június 30. között árverésre bocsátott 3. szakaszbeli kibocsátási egységek teljes mennyisége⁴⁰

Év	Általános célú kibocsátási egységek	Légi közlekedési kibocsátási egységek
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018	915 750 000	5 601 500
2019	588 540 000	5 502 500
2020 (2020. június 30-ig)	360 446 000	3 371 500

Forrás: EEX

A piaci stabilizációs tartalék (MSR) 2019. januári működésbe lépése jelentősen mérsékelte az árverési kínálatot, amint az a 3. táblázatból is kitűnik. Az árverések általában

³⁷ A Bizottság C(2018)8707 határozata (2018. december 17.) a központi tisztviselőnek a kibocsátási egységek térítésmentes kiosztásához, árverezéséhez és nemzetközi jóváírások ellenében történő megszerzéséhez kapcsolódóan az Egyesült Királyságra vonatkozó folyamatok európai uniós ügyleti jegyzőkönyv általi elfogadásának ideiglenes felfüggesztése céljából történő utasításáról.

³⁸ Az általános célú kibocsátási egységek mennyiségét az 1359/2013/EU határozat figyelembevételével állapították meg. A légi közlekedési kibocsátási egységek mennyiségét a 377/2013/EU határozat és a 421/2014/EU rendelet figyelembevételével állapították meg.

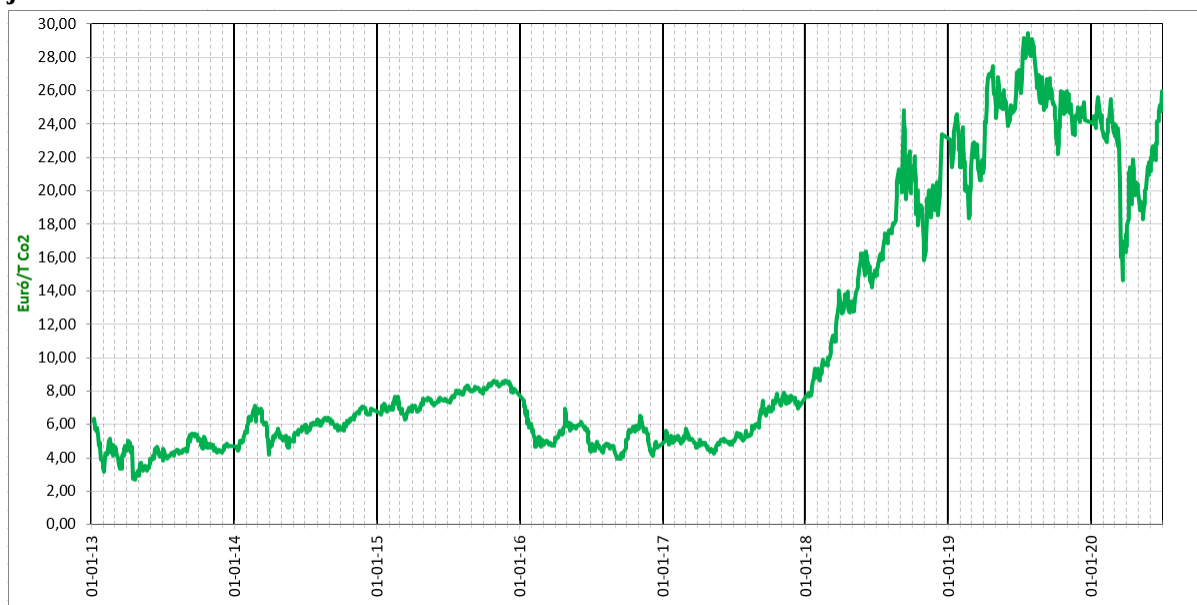
³⁹ 2012-ben a 3. szakasz kibocsátási egységeinek korai árverésére került sor tekintettel arra a villamosenergia-ágazatban széles körben elterjedt kereskedelmi gyakorlatra, hogy a villamos energiát tőzsdén kívüli határidős ügyletek keretében értékesítik, a szükséges inputot (ezen belül a kibocsátási egységeket) pedig az output értékesítése után szerzik be.

⁴⁰ A táblázat tartalmazza az EU-27, az Egyesült Királyság és az EGT árverési mennyiségeit.

zökkenőmentesen zajlottak, és az aukciós elszámolóárak általában szorosan igazodtak a másodlagos piaci árakhoz.

2019. január és 2020. június között három árverést töröltek, vagy mert nem érték el a kikiáltási árat, vagy mert a teljes ajánlati mennyiség nem érte el az árverésre bocsátott mennyiséget az árverési rendelet vonatkozó szabályaival összhangban. Ezzel a három törölt árveréssel együtt összesen tizenöt árverést töröltek a 2012 vége óta megtartott több mint 1700 árverés közül. A 2. ábra áttekintést nyújt a 2013 és 2020. június 30. közötti aukciós elszámolóárakról.

2. ábra: Általános célú kibocsátási egységekre vonatkozó aukciós elszámolóárak 2013 és 2020. június 30. között

— Aukciós elszámolóár

Forrás: EEX

Az általános célú kibocsátási egységek 2013 és 2020. június 30. közötti árverésein részt vevők számára a 2. függelék ad tájékoztatást. Az aukciós platformok minden egyes árverés részletes eredményét megfelelő időben közzéteszik a kifejezetten erre a célra létrehozott weboldalakon. Az árverések működésére vonatkozó további tájékoztatás, többek közt a

részvételre, az aukciós fedezettségre és az árakra vonatkozó információk a Bizottság weboldalán közzétett tagállami jelentésekben találhatók⁴¹.

A 2012 és 2020. június 30. között a tagállamok, az Egyesült Királyság és az EGT-országok árverésekből elért összbevétele meghaladta az 57 milliárd EUR-t (lásd a 2. függelék 2.1. és 2.2. táblázatát). Csak 2019-ben a generált összbevétel meghaladta a 14 milliárd EUR-t, míg 2020 első félévében elérte a 7,9 milliárd EUR-t. Az EU ETS irányelv úgy rendelkezik, hogy a tagállamoknak az árverésekből származó bevételek – ezen belül a szolidaritás és a növekedés érdekében, valamint légi közlekedés⁴² tekintetében kiosztott kibocsátási egységekből származó összes bevétel – legalább 50 %-át éghajlatváltozással vagy energiaüggyel kapcsolatos célokra kell fordítaniuk.

A tagállamok által a Bizottságnak benyújtott adatok alapján 2019-ben a tagállamok e bevételeknek összesen 77 %-át meghatározott, éghajlatváltozással vagy energiaüggyel kapcsolatos célokra költötték vagy tervezték költeni. A 2013–2019 közötti időszakban az árverési bevételek körülbelül 78 %-át költötték ilyen célokra. Míg ezen összeg egy csekély hányadát (körülbelül 1,9 milliárdot, vagyis az ezen időszak összbevételének 4 %-át) költötték az éghajlatváltozással vagy energiaüggyel kapcsolatos nemzetközi célokra, az árverési bevételek többségét a 3. szakaszban az éghajlatváltozással vagy az energiaüggyel kapcsolatos belföldi célokra fordították (leginkább a megújuló energiára, az energiahatékonyságra és a fenntartható közlekedésre)⁴³.

2019-ben módosult az árverésekről szóló rendelet⁴⁴ annak érdekében, hogy keretet hozzon létre a kibocsátási egységek árverés útján történő értékesítése, valamint a projekteknek az Innovációs Alap és a Modernizációs Alap keretében a 4. szakaszban történő irányítása számára. A módosítás az EU ETS kibocsátási egységeknek a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2014/65/EU irányelv (MiFID II.) szerinti „pénzügyi eszközként” való besorolását is tükrözi.

2020 májusában a Bizottság felhívást⁴⁵ tett közzé az EU ETS harmadik közös aukciós platformjának beszerzésére, amely 25 tagállam és a 3 EGT-tag EFTA-állam nevében, továbbá az Innovációs Alap és a Modernizációs Alap számára bocsát árverésre kibocsátási egységeket. A harmadik közös aukciós platformon várhatóan 2021 elején kezdődnek meg az árverések.

⁴¹ http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_en.htm

⁴² A 2003/87/EK irányelv 3d. cikkének (4) bekezdése.

⁴³ Az árverési bevételek felhasználásáról szóló részletesebb információ a 2020. évi uniós éghajlat-politikai eredményjelentésben olvasható.

⁴⁴ A Bizottság (EU) 1868/2019 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. augusztus 28.) az 1031/2010/EU rendeletnek a kibocsátási egységek árverés útján történő értékesítésének a 2021–2030-as időszakra vonatkozó uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer szabályaival és a kibocsátási egységeknek a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében pénzügyi instrumentumként történő besorolásával való összehangolása érdekében történő módosításáról

⁴⁵ <https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=6456>

3.1.2.3. A teljes árverésre vonatkozó szabálytól való eltérés a villamosenergia- és a hőtermelés esetében

Az EU ETS irányelv 10c. cikke eltér az árverés általános szabályától, hogy támogassa a villamosenergia-ágazat korszerűsítésére irányuló beruházásokat egyes alacsonyabb jövedelmű uniós tagállamokban. A tíz támogatható tagállamból* nyolc élt az eltérés lehetőségével a 3. szakaszban, és a villamosenergia-termelők részére több kibocsátási egységet osztott ki ingyenesen, feltéve hogy elvégzik a megfelelő beruházásokat.

A 10c. cikk alapján ingyenesen kiosztott kibocsátási egységeket levonják a kibocsátási egységek azon mennyiségéből, amelyet a tagállam egyébként árverésre bocsátana. A főszabály az, hogy a villamosenergia-termelők a nemzeti beruházási tervben felsorolt, folyamatban lévő beruházásaikkal, vagy az ilyen beruházások finanszírozására szolgáló nemzeti alapba való befizetéseikkel egyenértékű kibocsátási egység-mennyiségben részesülnek ingyenesen, az eltérés végrehajtására irányadó nemzeti szabályokkal összhangban. Mivel a kibocsátási egységek villamosenergia-termelőknek való, az EU ETS irányelv 10c. cikke szerinti ingyenes kiosztása elvben állami támogatást jelentene, a 10c. cikkben foglalt eltérés végrehajtására szolgáló nemzeti programokat az állami támogatási szabályok alapján engedélyezték, és ezek az állami támogatásról szóló iránymutatás hatálya alá tartoznak. A kiosztásra a Bizottságnak történő éves jelentéstétel és a Bizottság engedélye alapján kerül sor.**

A 10c. cikk szerinti átmeneti ingyenes kiosztás a 4. szakaszban továbbra is rendelkezésre áll majd, de az átláthatóságra vonatkozó bővített rendelkezések és azon alternatív lehetőség mellett, hogy a jogosult tagállamok a 10c. cikk szerinti kibocsátási egységek egészét vagy egy részét arra is felhasználhatják, hogy a Modernizációs Alap keretében támogassanak beruházásokat (lásd a 3.1.2.6. fejezetet). A tagállamok által a Bizottságnak benyújtott információ alapján a 10c. cikket korlátozottan veszik majd igénybe a következő szakaszban, és csak Bulgária, Románia és Magyarország döntött az eltérés végrehajtása mellett. A többi jogosult tagállam*** úgy döntött, hogy a továbbiakban nem veszi igénybe az eltérést, ideértve Lengyelországot és a Cseh Köztársaságot, amelyek a 3. szakaszban a legnagyobb átmeneti ingyenes kiosztási mennyiségekkel rendelkeztek.

* A 3. szakaszban Bulgária, Ciprus, a Cseh Köztársaság, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, és Románia volt jogosult eltérésre. Málta és Lettország úgy döntött, hogy nem veszi azt igénybe.

** Iránymutatás az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei 2012 utáni kereskedelmi rendszerének kontextusában hozott egyes állami támogatási intézkedésekhez (HL C 158., 2012.6.5., 4. o.).

*** A 4. szakaszban Bulgária, a Cseh Köztársaság, Észtország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia és Szlovákia volt jogosult eltérésre.

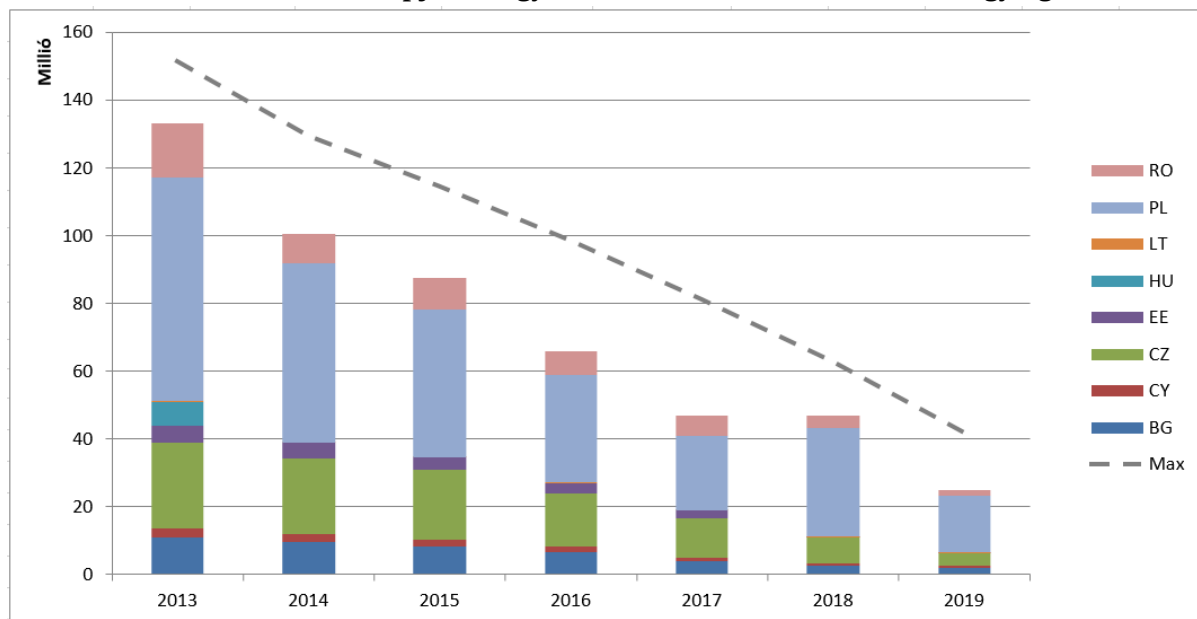
A 2009 és 2019 közötti beruházási támogatás bejelentett összértéke körülbelül 13,1 milliárd EUR. Ennek az összegnek mintegy 83 %-át szánták az infrastruktúra fejlesztésére és átalakítására, míg a beruházások többi része az energiamix diverzifikálásához és a tiszta technológiákhoz kapcsolódott.

A villamosenergia-termelők számára 2019-ben ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek számát a melléklet 1. függelékének 1.1. táblázata, míg a kibocsátási egységek évenkénti maximális számát az 1. függelék 1.2. táblázata ismerteti.

A 3. szakaszból származó, ki nem osztott kibocsátási egységeket el lehet árverezni, vagy az EU ETS irányelv rendelkezéseinek megfelelően a 2021–2030-as időszakban a versenytárgyalásos ajánlattételi eljárással kiválasztott, 10c. cikk szerinti beruházásoknak, illetve a Modernizációs Alapnak lehet kiosztani. Míg Magyarország úgy határozott, a 3. szakaszból származó, 10c. cikk szerinti, ki nem osztott kibocsátási egységeit a 4. szakasz 10c. cikk szerinti mennyiségeire fordítja, a többi tagállam nagyobb részt a megmaradó kibocsátási egységek árverezése mellett döntött. Románia mindkét lehetőséggel élt, és ki nem osztott kibocsátási egységeinek egy részét a 4. szakaszba helyezte át, másik részét pedig árverésre bocsátotta.

A 3. ábra a 2013 és 2019 közötti időszakban kiosztott, 10c. cikk szerinti kibocsátási egységek számát mutatja be tagállamonként.

3. ábra: A 10c. cikk alapján ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek száma⁴⁶

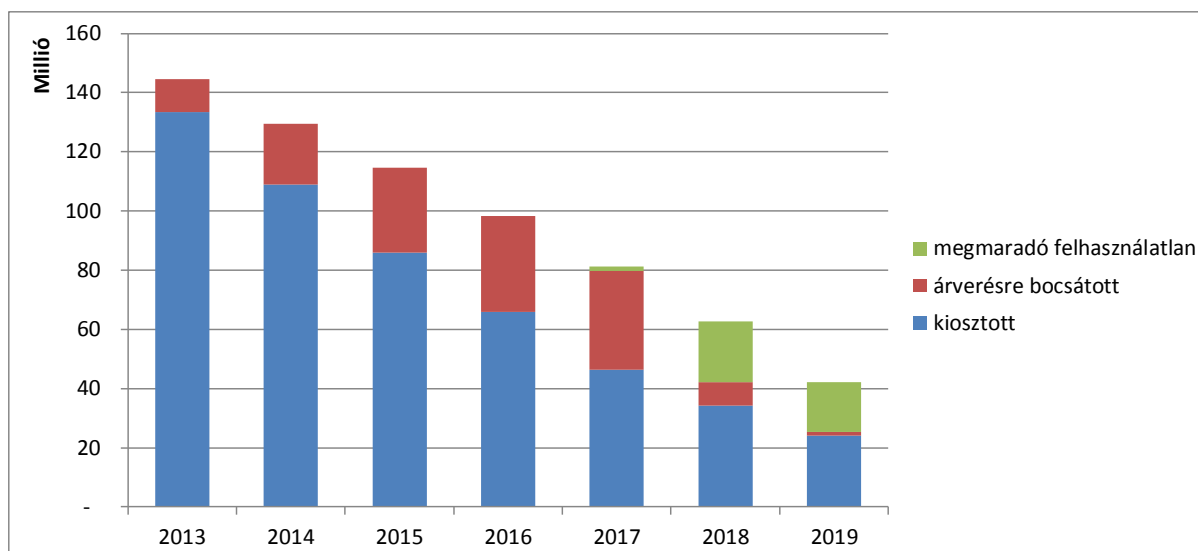
Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

A 4. ábrán látható, hogy a 3. szakasz egyes kiosztási éveiből származó, 10c. cikk szerinti kibocsátási egységeket milyen mértékben osztották ki, adták hozzá az árverésre bocsátott kibocsátási egységekhez vagy hagyták felhasználatlanul.

4. ábra: Kibocsátási egységek megoszlása (kiosztott, árverésre bocsátott, megmaradó felhasználatlan)⁴⁷

⁴⁶ A 10c. cikk szerinti kibocsátási egységek ezen ábrán bemutatott száma tartalmazhatja a korábbi évekből származó, késedelemmel kiadott kibocsátási egységeket is. Ebben az esetben a megfelelő éves összegek az EUTL-ben szerepelnek.

⁴⁷ Az ábra az árverésre bocsátott mennyiségeket a 2020-as árverési naptárral bezárólag tartalmazza.

Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

A 4. táblázat mutatja be azon 10c. cikk szerinti, fel nem használt kibocsátási egységek számát, amelyeket 2013 és 2020 között árverésre bocsátottak, továbbá a 2019. kiosztási évet követően megmaradó, felhasználatlan kibocsátási egységek számát, amely egységeket vagy árverésre bocsátanak 2021-ben, vagy a 10c. cikk szerinti kiosztáshoz rendelnek a 4. szakaszban, vagy áthelyezik a Modernizációs Alapba.

4. táblázat: A 2013 és 2019 közötti időszakból származó fel nem használt, 10c. cikk szerinti kibocsátási egységek kezelése⁴⁸

Tagállam	10c. cikk szerinti, árverésre bocsátott kibocsátási egységek száma (millió)	10c. cikk szerinti, megmaradó, felhasználatlan kibocsátási egységek száma (millió)
BG	9,8	0,5
CY	0,0	0,0
CZ	0,4	0,0
EE	2,9	0,0
LT	1,2	0,1
PL	105,3	34,7
RO	15,4	3,6
HU	0	0,9
Összesen	135,0	39,7

Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

A tagállamok által a 10c. cikk szerinti eltérés alapján a 2013 és 2021 közötti időszak minden egyes évében árverés útján értékesített (vagy értékesíteni kívánt) ki nem osztott kibocsátási egységek számát a melléklet 1. függelékében szereplő 1.3. táblázat mutatja.

⁴⁸ Az ábra az árverésre bocsátott mennyiségeket a 2020-as árverési naptárral bezárólag tartalmazza (a 2013–2019-es kiosztási évekből).

3.1.2.4. A NER 300 program

A NER 300 egy nagyléptékű program, amely az innovatív, alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó energetikai demonstrációs projekteknek nyújt finanszírozást. A program a szén-dioxid környezetvédelmi szempontból biztonságos leválasztásának és tárolásának, valamint a megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó innovatív technológiáknak az Unión belüli, üzleti léptékű demonstrálására irányul. A NER 300 finanszírozása az új belépők részére fenntartott tartalékból értékesített 300 millió kibocsátási egységből származó

A NER 300 program e két pályázati felhívásának eredményeként 2,1 milliárd EUR értékben ítélték oda támogatásokat 20 uniós tagállamban 38 megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó projekt és 1 szén-dioxid-leválasztáshoz és -tároláshoz kapcsolódó projekt részére. 2019. december 31-ig 9 projekt van folyamatban: a németországi Verbiostraw bioenergia-projekt, a svédországi Windpark Blaiken és az ausztriai Windpark Handalm szárazföldi szélerőenergia-projekt, a Veja Mate és a Nordsee One németországi tengeri szélerőenergia-projektek, az olaszországi Puglia Active Network intelligens energiahálózati projekt, a franciaországi Vertimed és a portugál Windfloat úszó tengeri szélerőenergia-projekt, valamint a görögországi Minos koncentrálnapenergia-projekt. Az olaszországi BEST bioenergia-projekt befejezettnek tekinthető.

A második pályázat további három projektje esetében már folynak az előkészületek a 2021. június 30-ig történő üzembe helyezésre. Tekintettel a NER 300 program létrehozása óta fennálló nehéz gazdasági és szakpolitikai helyzetre, 22 projekt nem tudott elegendő kiegészítő pénzügyi támogatást szerezni és azokat visszavonták, így összesen 1,455 milliárd EUR szabadult fel. További négy projekt az előkészítés különböző szakaszaiban jár.

A NER 300 programról szóló módosított határozat⁴⁹ lehetővé tette az első pályázati felhívás törölt projektjeiből felszabaduló pénzeszközök (eddig 708,7 millió EUR) újbóli befektetését az Európai Beruházási Bank által kezelt meglévő pénzügyi eszközökbe – az InnovFin energetikai demonstrációs projekteket támogató (EDP) eszközbe és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz hitelviszonyt megtestesítő instrumentumába (CEF DI). Ez lehetőséget nyújt a NER 300 program előnyeinek maximális kihasználására és alacsony szén-dioxid-kibocsátású innovációkba történő kiegészítő magánbefektetések mozgósítására.

A jelentésben érintett időszakban két új projekt került kiválasztásra, amelyek az InnovFin EDP keretében részesülhetnek a NER 300 program fel nem használt forrásaiból, és amelyek esetében a támogatás összege mintegy 95 millió EUR (lásd a melléklet 8. függelékét).

Az InnovFin instrumentum keretében rendelkezésre áll projektfejlesztési segítségnyújtás (PDA) is a projektgazdák számára, projektjeik kiforrottságának növelésére. A közelmúltban három éghajlattal kapcsolatos projekt részesült 692 000 EUR PDA-finanszírozásban, amelyet a NER300 ki nem fizetett pénzeszközei fedeztek. Ezek a svédországi, olaszországi,

⁴⁹ A Bizottság (EU) 2017/2172 határozata (2017. november 20.) a 2010/670/EU határozatnak a pályázati felhívások első fordulójából származó, ki nem fizetett bevételek felhasználása tekintetében történő módosításáról.

illetve hollandiai projektek innovatív demonstrációs létesítmények prototípusainak kialakításával kezelik az éghajlatváltozást (lásd a melléklet 8. függelékét).

Végezetül mintegy 34 millió EUR támogatást ítélték oda a kifizetetlen NER 300 pénzeszközökből a CEF DI keretében három innovatív tiszta közlekedési projektnek, amelyeket Olaszországban, illetve Németországban valósítottak meg (lásd a melléklet 8. függelékét).

A második pályázati felhívás törölt projektjeiből felszabaduló pénzeszközökkel (eddig 746 millió EUR) az Innovációs Alap rendelkezésére álló forrásokat növelik.

5. táblázat: Az első és második pályázati fordulóban támogatást nyert NER 300 projektek⁵⁰

	1. pályázati felhívás	2. pályázati felhívás
Előkészítés alatt álló projektek	0	6
Státusz-felülvizsgálat alatt álló projektek	1	0
Folyamatban lévő projektek	8	1
Befejezett projektek	1	0
Visszavont projektek	10	12
Összesen	20	19

Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

3.1.2.5. Az Innovációs Alap

Az Innovációs Alap a felülvizsgált EU ETS irányelv által a 2021 és 2030 közötti időszakra létrehozott két alacsony szén-dioxid-kibocsátási alap egyike. Pályáztatás útján fogja támogatni az innovatív technológiák és az áttörést jelentő innovációk első alkalommal történő piaci kifejlesztését és kereskedelmi léptékű demonstrálását az EU ETS hatálya alá tartozó ágazatokban, ideértve az innovatív megújuló energiákat, az energiaigényes ágazatokat, a szén-dioxid-leválasztást, -hasznosítást és -tárolást, az energiatárolást, valamint a helyettesítő termékeket és az ágazatközi projekteket. 450 millió kibocsátási egység árverésre bocsátásával és a NER 300 program második

Az Innovációs Alap keretében meghirdetett első pályázati felhívást⁵¹ 2020 júliusában tették közzé. A pályázati felhívás keretében a támogatható ágazatokban az uniós tagállamokban, Norvégiában és Izlandon megvalósuló projektek részesülhetnek támogatásban. Összesen 1 milliárd EUR támogatást fognak nyújtani a 7,5 millió EUR-t meghaladó beruházási

⁵⁰ A 2010/670/EU bizottsági határozat értelmében az első pályázati fordulóban nyertes projektekből 2016 végéig kellett a végső beruházási döntést meghozni, míg a második pályázati forduló nyerteseinél ez a határidő 2018 júniusának vége volt.

⁵¹ A pályázati felhívások itt elérhetők: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/innovfund-lsc-2020-two-stage>

kiadással rendelkező, tiszta technológiával kapcsolatos nagy léptékű projektek részére. Az Innovációs Alap rugalmasan ítéli oda a támogatást, projektspecifikus mérföldkövek alapján, és az innovációhoz köthető költségek akár 60 %-át is támogathatja. Az alapból származó támogatások más közfinanszírozási kezdeményezésekkel – például állami támogatásokkal vagy más uniós finanszírozási programokkal – is kombinálhatók. Az első pályázati felhívást 2030-ig rendszeres felhívások fogják követni, hogy segítsék a vállalatokat a beruházásokban és az EU klímasemlegességének 2050-re történő eléréséhez szükséges, úttörő tiszta technológiai megoldások piacra vitelében.

A projekteket független külső szakértők értékelik átfogó kritériumok mentén, ezek: az üvegházhatásúgáz-kibocsátás elkerülése, az innovációs potenciál, a projekt pénzügyi, műszaki és operatív kiforrottsága, valamint a növekedésben rejlő potenciál és a költséghatékonyság.

Az ígéretesnek tartott, de még nem kiforrott projektek számára a felhívás 8 millió EUR-t irányoz elő a projektfejlesztés elősegítésére.

A projektek az EU finanszírozási és tenderportálján érhetők el⁵². Az első szakasz tekintetében a pályázatok benyújtási határideje 2020. október 29. A pályázókat tájékoztatják az értékelés eredményeiről, és felhívják egy teljes körű pályázat benyújtására, vagy projektfejlesztési segítségnyújtásban részesülni 2021 első negyedévében. A második szakasz értékelési eredményeiről 2021 negyedik negyedévében adnak tájékoztatást. A támogatásokat 2021 végén ítélik oda.

Ezenfelül a Bizottság úgy tervezi, hogy 2020 végén célirányos felhívást tesz közzé a kis léptékű projektek számára.

3.1.2.6. A Modernizációs Alap

A Modernizációs Alap az EU ETS irányelv által a 4. szakaszra létrehozott két alacsony szén-dioxid-kibocsátási alap közül a második. Célja, hogy támogassa a villamosenergia-ágazat és a tágabb energetikai rendszerek korszerűsítését tíz alacsonyabb jövedelmű tagállamban⁵³. Az alap 2021-től lép működésbe.

A Modernizációs Alap pénzügyi forrásait az EU ETS irányelv 10. cikkének d) pontja és IIb. melléklete alapján osztják el a kedvezményezett tagállamok között. Ezenfelül Románia, Litvánia, a Cseh Köztársaság, Horvátország, Magyarország és Szlovákia úgy döntött, hogy több kibocsátási egységet rendelnek hozzá a Modernizációs Alapban fennálló részesedésükhöz. Ennek eredményeként összesen majdnem 650 millió kibocsátási egység áll rendelkezésre az alapban.

Az EU ETS irányelv meghatározza a beruházási prioritási területeket, nevezetesen a megújuló forrásokból származó villamosenergia-termelést és -felhasználást, az

⁵² <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

⁵³ Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia és Szlovákia.

energiatakarékosság javítását (a fosszilis tüzelőanyaggal működő létesítményeket kivéve), az energiatárolást, az energiahálózatok korszerűsítését és a méltányos átállást a szén-dioxid-függő régióban. A Modernizációs Alap erőforrásainak legalább 70 %-át a prioritási beruházásokra kell fordítani. A nem prioritási területeken történő beruházásokat az Európai Beruházási Bank (EBB) mélyrehatóbb értékelés alá vonja, és azokról a tagállamokból, az EBB-ből és a Bizottságból álló beruházási bizottság szavaz.

A Bizottság 2020 júliusában fogadta el a Modernizációs Alap működéséről szóló végrehajtási jogi aktust⁵⁴. A végrehajtási jogi aktus könnyített eljárást hoz létre, amelyben a kedvezményezett tagállamok felelnek a beruházások kiválasztásáért, finanszírozásáért és az azokkal kapcsolatos jelentéstételért, és meg kell felelniük az alkalmazandó állami támogatási szabályoknak. A Bizottság felel majd a kifizetési határozatokért, amelyeket az EBB általi értékelés előz meg.

3.1.2.7. A közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségek kompenzációja

A közvetlen szén-dioxid-kibocsátási költségek fedezésére szolgáló, uniós szinten harmonizált ingyenes kiosztáson túlmenően az uniós tagállamok állami támogatást nyújthatnak, hogy kompenzálják egyes villamosenergia-igényes iparágak közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségeit, azaz a villamosenergia-árak abból eredő emelkedése miatti költségeket, hogy a villamosenergia-termelők a kibocsátási egységek megvásárlásának a költségeit továbbhárítják a fogyasztókra.

A belső piaci versenytorzulások minimalizálása, az átláthatóság fokozása és az EU ETS irányelv költséghatékony dekarbonizáció megvalósítására irányuló célkitűzésének megőrzése érdekében a Bizottság iránymutatást* adott ki az EU ETS-hez kapcsolódó állami támogatások tekintetében, amely 2020 végéig érvényes. Az iránymutatás többek között meghatározza a támogatható ágazatokat és a közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségek kompenzációjának maximális összegeit.

A hatályos iránymutatás közelgő lejártára tekintettel a Bizottság felülvizsgálta az EU ETS-hez kapcsolódó állami támogatásokra vonatkozó iránymutatást a 2021–2030-as időszakra. Az új állami támogatási iránymutatást 2020. szeptember 21-én fogadták el (lásd még a melléklet 6. függelékét).

* Iránymutatás az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei 2012 utáni kereskedelmi rendszerének kontextusában hozott egyes állami támogatási intézkedésekhez, HL C 158., 2012.6.5., 4. o.

** Iránymutatás az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei 2021 utáni kereskedelmi rendszerének kontextusában hozott egyes állami támogatási intézkedésekhez, HL C 317., 2020.9.25., 5. o.

A Bizottság eddig 14⁵⁵, a közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségek kompenzálására szolgáló programot hagyott jóvá 13 tagállamban. 2019 augusztusában a Bizottság új

⁵⁴ A Bizottság (EU) 2020/1001 végrehajtási rendelete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32020R1001>

⁵⁵ Ezen túlmenően a francia és a spanyol programot érintő módosításokat fogadtak el.

programot hagyott jóvá Lengyelország tekintetében⁵⁶. Lengyelország várhatóan 2020-ban kezdi meg a 2019-ben felmerült közvetett költségek kompenzációját. Ugyanez vonatkozik a román programra, amelyet a Bizottság 2020 májusában hagyott jóvá⁵⁷. Több más tagállam jelezte szándékát, hogy megkezdjené a közvetett költségek kompenzációját.

Az EU ETS irányelv meghatározza, hogy azoknak a tagállamoknak, amelyekben a közvetett költségek kompenzálására vonatkozó program működik, minden év vége előtt három hónappal könnyen hozzáférhető formában közzé kell tenniük a kompenzáció teljes összegét, valamint annak a kedvezményezett ágazatonkénti vagy alágazatonkénti bontását.

A tagállamok által a 2019-ben kifizetett kompenzációról közzétett adatok összefoglalását a 6. táblázat ismerteti. Mivel Lengyelország és Románia nem nyújtottak kompenzációt a 2018-ban felemerült közvetett költségekre, ezek a tagállamok nem szerepelnek a táblázatban.

6. táblázat: A közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségek kompenzálása céljából 2019-ben kifizetett összegek

Ország	A támogatási program időtartama	A 2018-ban felmerült közvetett költségekre 2019-ben kifizetett kompenzáció (millió EUR)	Kedvezményezett (létesítmények) száma	Az árverésből származó bevétel 2018-ban (millió EUR) ⁵⁸	A közvetett költségek kompenzálására fordított árverési bevételek aránya
UK ⁵⁹	2013–2020	22	60	1607	3,7 %
DE	2013–2020	219	898	2565	8,5 %
BE (FL)	2013–2020	35,9	107	379	11,4 %
BE (WL)	2017–2020	7,5	29		
NL	2013–2020	40,3	92	501	8,0 %
EL	2013–2020	16,8	50	519	3,2 %
LT	2014–2020	0,3	1	80	0,3 %
SK	2014–2020	6	8	229	2,6 %
FR	2015–2020	102,1	286	818	12,4 %
FI	2016–2020	29,1	61	250	11,6 %
ES	2013–2015	172,2	183	1291	13,3 %
LU	2018–2020	4,2	4	18	23,2 %

Forrás: Az országok Éghajlatpolitikai Főigazgatóságnak címzett adatszolgáltatásai

⁵⁶ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53850

⁵⁷ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56403

⁵⁸ A légi közlekedési kibocsátási egységek árverésre bocsátásából származó bevételek nélkül.

⁵⁹ Az Egyesült Királyságra vonatkozó, a táblázatban feltüntetett számadatok megegyeznek a múlt évi jelentésével. Ennek oka, hogy össze lehessen vetni a közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségekkel kapcsolatos kompenzációs programot megvalósító országokkal. Az Egyesült Királyság más országoknál gyorsabban teszi közzé adatait, így a 2020-as számadatok már elérhetők itt:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/903187/indirect-cost-compensation-uk-2019.pdf

A 10 uniós tagállam és az Egyesült Királyság által a 2018-ban felmerült közvetett költségek után 2019-ben kifizetett kompenzáció 656 millió EUR-t tett ki. Ez 200 millióval meghaladja a 2018-ban folyósított összeget. Az előző évhez viszonyított e markáns növekedés egyfelől azzal magyarázható, hogy Spanyolország jelentősen megnövelte költségvetését (a 2018-as 6 millió EUR-ról 172 millió EUR-ra 2019-ben), másfelől pedig hogy a kompenzáció kiszámításához alapul vett szén-dioxid-ár enyhén emelkedett. A szén-dioxid-ár 2018-as tartós emelkedése még nem teljesen tükröződik a 2019-ben kifizetett összegekben, mivel az iránymutatás a t-1. év határidős árának alkalmazását írja elő.

A felülvizsgált EU ETS irányelv egyik átláthatósági rendelkezése értelmében azoknak a tagállamoknak, amelyek bármely évben az árverési bevételeik több mint 25 %-át költik a közvetett költségek kompenzálására, jelentést kell közzétenniük, amelyben kifejtik, hogy milyen okból lépték túl ezt az összeget. Az, hogy a 2018-as árverési bevételek jelentősen meghaladták a korábbi éveket, továbbá hogy a kompenzáció nem növekedett ugyanilyen ütemben, noha adva volt a kötelezettség az előző évi ár alkalmazására, azt jelenti, hogy egyetlen egy tagállam sem érte el a 25 %-os küszöböt. Átlagosan a tagállamok árverési bevételeik 7,9 %-át költötték a közvetett költségek kompenzálására. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy az elkövetkezendő években is kövessék szorosan figyelemmel költségvetéseiket e kiadási tétel tekintetében.

3.1.3. Nemzetközi jóváírások

Az EU ETS résztvevői a 2020-as megfeleléstértékelési ciklus* végéig továbbra is felhasználhatják a Kiotói Jegyzőkönyv tiszta fejlesztési mechanizmusa (CDM) és az együttes végrehajtás (JI) nemzetközi jóváírásait az EU ETS keretében fennálló kötelezettségeik egy részének teljesítésére* mennyiségi és minőségi korlátozások mellett. E jóváírások a kibocsátáscsökkentési projektek eredményeként a légkörből eltávolított egy tonna CO₂-t megtestesítő pénzügyi eszközök. A jóváírásokat már nem adják le közvetlenül, hanem azok az egész naptári évben bármikor beválthatók kibocsátási egységekre.

Az EU ETS irányelv rendelkezéseinek megfelelően a nemzetközi jóváírások a 2021 és 2030 közötti időszakban nem használhatók fel az EU ETS-nek való megfelelésre.

* A CDM-, illetve a JI-projektek kiotói szén-dioxid-krediteket generálnak: igazolt kibocsátáscsökkentéseket (CER), illetve kibocsátáscsökkentési egységeket (ERU).

Noha a 2. és a 3. szakasz (2008–2020) nemzetközi jóváírási jogosultságainak pontos mennyisége részben a jövőbeli hitelesített kibocsátási mennyiségektől függ majd, a piaci elemzők becslése szerint körülbelül 1,6 milliárd jóváírást tesz majd ki. A felhasznált vagy beváltott nemzetközi jóváírások teljes mennyisége 2020. június végén körülbelül 1,54 milliárdot tett ki, ami meghaladja a megengedett maximumra vonatkozó becslés 96 %-át. Csak 2019-ben 17,3 millió egységet váltottak be.

A nemzetközi jóváírások beváltásáról a melléklet 3. függelége nyújt teljes körű áttekintést.

3.2. Kereslet: a forgalomból kivont kibocsátási egységek

2019-ben az EU ETS-ben részt vevő helyhez kötött létesítmények kibocsátása 2018-hoz képest erőteljesen, 9,1 %-kal esett vissza – ezt mutatják az EU kibocsátásiegység-forgalmi jegyzékében rögzített adatok. Amint a 7. táblázat bemutatja, a csökkenést különösen a villamosenergia- és hőtermelési ágazat idézte elő, ahol a kibocsátások közel 15 %-ot estek 2018-hoz képest, ami tükrözi az azáltal előidézett dekarbonizációt, hogy a szén helyébe a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia és a gáztüzelésű villamosenergia-termelés lépett. Az ipari kibocsátás közel 2 %-kal mérséklődött, ami eddig a legnagyobb arányú csökkenés a 3. szakaszban. A helyhez kötött létesítmények összes ETS kibocsátása a 3. szakasz 2013-as kezdete óta 19,8 %-kal esett vissza.

7. táblázat: A helyhez kötött létesítményekből származó hitelesített kibocsátások (millió tonna CO₂-egyenértékben)⁶⁰

Év	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hitelesített teljes kibocsátás	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 750	1 755	1 682	1 530
Változás a t -1. évhez képest		-2,0 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %	-4,1 %	-9,1 %

⁶⁰ Az EU-27-re, az Egyesült Királyságra és az EGT-re vonatkozó számadatok. A 7. táblázatban a villamosenergia- és hőtermelésre, illetve az iparra vonatkozó besorolás a nemzeti végrehajtási intézkedéseknek a 2003/87/EK irányelv 11. cikke értelmében történő, a tagállamok általi 2020. évi benyújtása szerinti NACE-osztályozáson alapul.

Villamosenergia- és hőtermelésből származó hitelesített kibocsátás	1 206	1 201	1 138	1 049	1 043	1 001	996	930	792
Változás a t -1. évhez képest		-0,5 %	-5,2 %	-7,8 %	-0,5 %	-4,1 %	-0,5 %	-6,6 %	-14,9 %
Ipari létesítmények hitelesített kibocsátása	698	666	770	765	760	750	759	753	738
Változás a t -1. évhez képest		-4,6 %	15,6 %	-0,7 %	-0,7 %	-1,3 %	1,3 %	-0,8 %	-1,9 %
Reál GDP növekedési rátája EU-27+UK	1,8 %	-0,4 %	0,3 %	1,7 %	2,4 %	2,0 %	2,6 %	2,0 %	1,5 %

Forrás: EUTL, a GDP-adatok az Eurostattól származnak (táblázatkód: tec00115, letöltve: 2020. július). A légi közlekedés hitelesített kibocsátását a 4. fejezet tünteti fel külön.

A létesítményekből származó ETS hitelesített, CO₂-tól eltérő kibocsátások üvegházhatású gázok (N₂O és PFC-k) szerinti bontását a melléklet 4. függelékében található 4.1. táblázat tartalmazza.

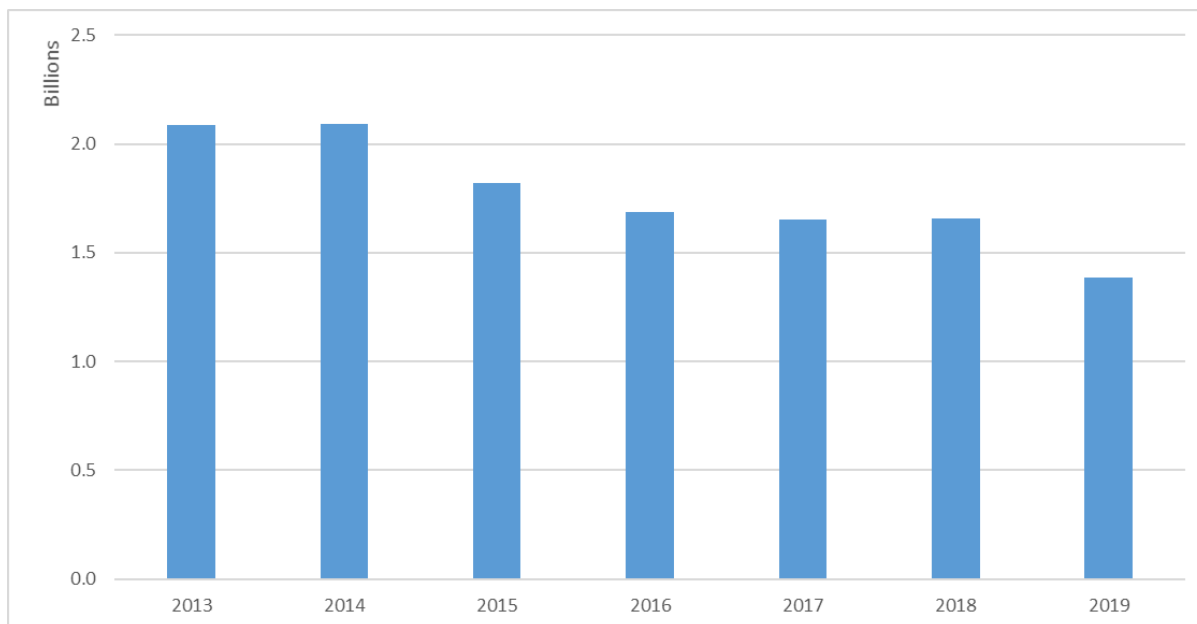
Az önként törölt kibocsátási egységek száma 2019-ben 33 498 volt. Összességében 2020. június végéig 372 840 kibocsátási egység önkéntes törlését vették nyilvántartásba. A 2013 és 2020. június közötti törlések többségét az Egyesült Királyság, Németország, Svédország, Norvégia és Hollandia jegyzékeiben szereplő számlatulajdonosok hajtották végre.

3.3. A kereslet és a kínálat egyensúlyba hozása

2013-ban, a 3. szakasz kezdetén az EU ETS-t a kibocsátási egységek kereslete és kínálata között kialakult nagymértékű strukturális egyensúlyhiány jellemezte, ami 2,1 milliárd kibocsátási egységet tett ki. A strukturális egyensúlyhiány kezelése érdekében 2015-ben létrehoztak egy piaci stabilizációs tartalékot (MSR), amely a kibocsátási egységek árverési kínálatát hivatott rugalmasabbá tenni. A piaci stabilizációs tartalék 2019-ben kezdte meg működését.

2018-ban a többlet 1,65 milliárd kibocsátási egység volt, míg 2019-ben jelentősen alacsonyabb, 1,385 milliárd kibocsátási egységnek megfelelő szintet ért el. A 5. ábra az európai szén-dioxid-piac többletének alakulását mutatja be 2019 végéig.

5. ábra: Az európai szén-dioxid-piac többletének alakulása 2013 és 2019 között

Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

Az EU ETS felülvizsgálatának⁶¹ keretében fontos változtatásokat hajtottak végre a piaci stabilizációs tartalék működése tekintetében, ahogy az az alábbi szövegdobozból kiderül.

⁶¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/410 irányelve (2018. március 14.) a 2003/87/EK irányelvnek a költséghatékony kibocsátáscsökkentés és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházások növelése érdekében történő módosításáról és az (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (HL L 76., 2018.3.19., 3. o.); elérhető itt: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1573044977057&uri=CELEX:32018L0410>

A piaci stabilizációs tartalék működése szempontjából kulcsfogalom a forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes száma (TNAC). A kibocsátási egységek a tartalékba kerülnek, ha a TNAC meghaladja az előre meghatározott felső határt (833 millió kibocsátási egység), illetve felszabadulnak a tartalékból, ha számuk az előre meghatározott alsó határ alá kerül (400 millió kibocsátási egység alá)*. Így a piaci stabilizációs tartalék felszívja, illetve felszabadítja a kibocsátási egységeket, ha a forgalomban lévő egységek száma egy előre meghatározott tartományon kívül esik. A tartalékot növelik a későbbre ütemezett kibocsátási egységek, valamint az ún. ki nem osztott** kibocsátási egységek is. 2023-tól kezdődően a piaci stabilizációs tartalékban lévő, az előző évben árverésre vitt mennyiséget meghaladó kibocsátási egységek már nem lesznek érvényesek.

A forgalomban lévő kibocsátási egységek számát – amely a piaci stabilizációs tartalék által felszívott, illetve az abból felszabadított kibocsátási egységek számának meghatározásához szükséges – a következő képlettel kell kiszámítani:

$$\text{TNAC} = \text{Kínálat} - (\text{Kereslet} + \text{a piaci stabilizációs tartalékba helyezett egységek})$$

A kínálat és a kereslet képletben felhasznált összetevőit a forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes számáról szóló bizottsági közlemény írja le, amelyet minden évben május 15-ig tesznek közzé.***

*Vagy ha intézkedéseket fogadnak el az EU ETS irányelv 29a. cikke értelmében.

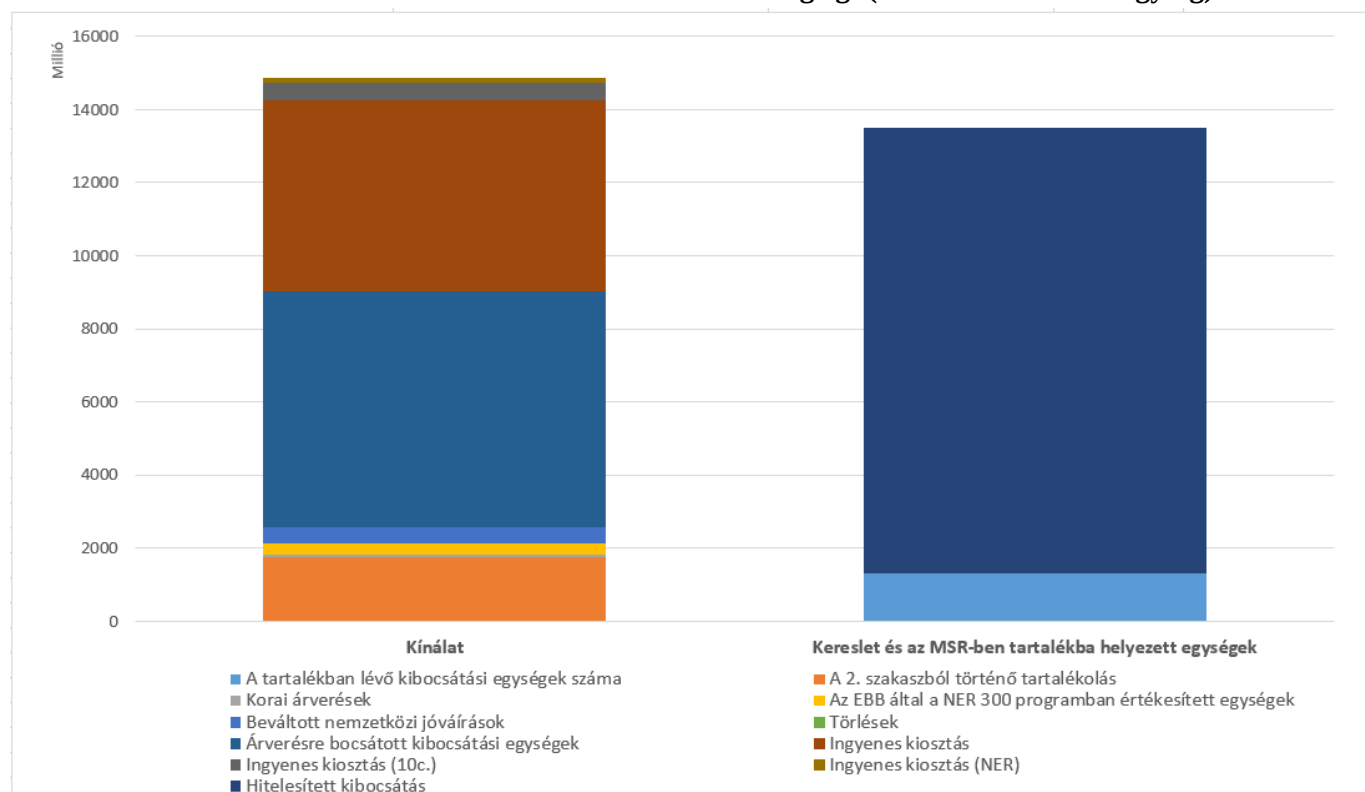
**A ki nem osztott kibocsátási egységek olyan kibocsátási egységek, amelyeket az EU ETS-ről szóló irányelv 10a. cikkének (7) bekezdése alapján nem osztottak ki, azaz az új belépők tartalékában maradtak, vagy amelyeket a 10a. cikk (19) és (20) bekezdésének alkalmazása miatt nem osztottak ki, azaz a tervek szerint létesítményeknek osztották volna ki őket ingyenesen, de ez a működés (részleges) megszüntetése vagy a kapacitás jelentős csökkentése miatt elmaradt. A ténylegesen „ki nem osztott” kibocsátási egységek, amelyek a megfelelő kibocsátáshelyezési tényezőnek a jelenlegi időszakban a kibocsátáshelyezési jegyzékben nem szereplő ágazatokra való alkalmazásából erednek, illetve amelyek az EU ETS-ről szóló irányelv 10c. cikke alapján nem kerülnek kiosztásra, a tervek szerint nem kerülnek be a piaci stabilizációs tartalékba az (EU) 2015/1814 határozat 1. cikkének (3) bekezdése alapján. Az ilyen kibocsátási egységek így nem tartoznak a piaci stabilizációs tartalék körébe (lásd az EU ETS irányelv felülvizsgálatára vonatkozó 2015. évi

A szén-dioxid-piacról szóló jelentés lehetővé teszi a keresleti és a kínálati adatok összevonását, amelyeket az EU ETS irányelvből és végrehajtási rendelkezéseiből eredő beszámolási kötelezettségek ütemezése szerint kell közzétenni.

A 6. ábra bemutatja a kínálat és a kereslet 2019. évi alakulását. A vonatkozó adatokat a piaci stabilizációs tartalék célját szolgáló, forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes számáról szóló negyedik közlemény részeként is közzétették⁶².

⁶² C(2020) 2835 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0513\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0513(02)&from=EN)

6. ábra: A kumulált kereslet és kínálat alakulása 2019 végéig (millió kibocsátási egység)

Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

A Bizottság – előkészítve a piaci stabilizációs tartalék 2019-es működésbe lépését – 2017. május közepétől⁶³ kezdődően rendszeresen közzéteszi az előző évben forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes számát. 2020 májusában negyedszer tették közzé a forgalomban levő kibocsátási egységek teljes számát, amely 1 385 496 166 kibocsátási egységnek felelt meg⁶⁴. A 2020-as közzététel eredményeképpen továbbra is kibocsátási egységek kerülnek majd a piaci stabilizációs tartalékba, aminek hatására 2020-ban és 2021-ben csökken az árverési mennyiség.

Így a forgalomban lévő kibocsátási egységek 2019-es és 2020-as teljes száma és a felülvizsgált jogszabály alapján a 2020-as árverési mennyiségek közel 375 millió kibocsátási egységgel (majdnem 35 %-kal) csökkentek. Az árverési mennyiségek e megközelítést követve 2021-ben is csökkenni fognak. A 7. függelék információt nyújt a tagállamok piaci stabilizációs tartalékhoz történő hozzájárulásáról a teljes 2020. évre.

A Bizottság 2021-ben végzi el az MSR első felülvizsgálatát. Az MSR-határozathoz az szükséges, hogy a működésének megkezdését követő három évvel (azaz 2021 végén) felülvizsgálják. A felülvizsgálatra az EU ETS-nek az EU 2030-as megnövelt

⁶³ C(2017) 3228 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0513\(01\)&qid=1603444142252&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0513(01)&qid=1603444142252&from=EN)

⁶⁴ C(2020) 2835 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0513\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0513(02)&from=EN)

kibocsátáscsökkentési célértékeinek fényében történő, 2021 júniusára tervezett felülvizsgálatának tágabb összefüggésében kerül sor. A Bizottság az MSR-t az európai széndioxid-piac megfelelő működésének elemzése alapján vizsgálja majd felül, és különös figyelmet fordít az MSR-be helyezés százalékos arányára, a küszöb számszerű értékére és a tartalékból felszabadítandó kibocsátási egységek számára, emellett áttekinti a tartalék növekedésre, munkahelyekre és az EU ipari versenyképességére, továbbá a kibocsátásáthelyezés kockázatára gyakorolt hatását.

4. LÉGI KÖZLEKEDÉS

A légiközlekedési ágazat 2012 óta képezi az EU ETS részét. Az eredeti jogszabály az Európai Gazdasági Térségbe (EGT) érkező és onnan induló valamennyi járatra vonatkozott. Az EU azonban úgy határozott, hogy ideiglenesen a kötelezettségeket a bármilyen honosságú légitársaságok EGT területén belüli járataira korlátozza, hogy támogassa a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezetet (ICAO) a légi közlekedésből származó kibocsátások csökkentését célzó globális intézkedés kidolgozásában.

Az ICAO Közgyűlése 2016 októberében elfogadta az állásfoglalást a nemzetközi légi közlekedés kibocsátáskompensációs és -csökkentési rendszeréről (CORSIA), amely 2021-ben fog elindulni. A CORSIA kibocsátáskompensációs programként szolgál, amelynek célja a nemzetközi légi közlekedésből származó nettó kibocsátások 2020. évi szinten való stabilizálása nemzetközi jóváírások beszerzése és törlése révén. Erre tekintettel 2017-ben módosították az EU ETS irányelvet, hogy annak hatálya 2023-ig továbbra is csak az EGT-n belüli légi közlekedésre korlátozódjon.

Az EU ETS a légi közlekedés tekintetében az Európai Gazdasági Térség (EGT) területén található repülőterek közötti útvonalakon közlekedő járatokra terjed ki, és egyenlő bánásmódot biztosít a repülési útvonalakon közlekedő légitársaságok számára. Az EU ETS irányelv előírja, hogy az Európai Bizottságnak jelentést kell tennie az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, hogy hogyan hajtható végre a CORSIA az uniós jogban az irányelv felülvizsgálata révén. Amennyiben ténylegesen nem vizsgálják felül, az EU ETS területi hatályára vonatkozó eltérés 2023-án lejár, így a rendszer újra ki fog terjedni az EGT-ből induló (és, amennyiben nem mentesítik, az EGT-be érkező) valamennyi járatra.

2019-ben az EGT-n belüli hatállyal összhangban adtak ki kibocsátási egységeket. Az ingyenes kiosztás valamivel meghaladta a 32,4 millió kibocsátási egységet. Ez a szám az ingyenes kiosztásból (valamivel több mint 31,3 millió kibocsátási egység), valamint az új belépők és gyorsan növekvő üzemeltetők számára létrehozott különleges tartalékból ingyenesen kiosztott közel 1,1 millió kibocsátási egységből tevődik össze. Az e tartalékból származó kiosztások 2017–2020-ban megkettőződnek, mivel a teljes 2013–2020-as időszakra vonatkoznak. A 2019-ben árverésre bocsátott kibocsátási egységek mennyisége körülbelül 5,5 millió volt. A légi közlekedési kibocsátások alakulását illetően, a hitelesített kibocsátások

lassabb ütemben növekedtek 2019-ben (1 %-kal 2018-hoz képest), és elérték a 68,2 millió tonna CO₂-t.

A 8. táblázat a légi közlekedési ágazat hitelesített kibocsátásait, ingyenesen kiosztott és árverésre bocsátott mennyiségét foglalja össze a 3. szakasz kezdetétől fogva.

8. táblázat: A légi közlekedési ágazat hitelesített kibocsátásai és a részére kiosztott kibocsátási egységek (millió)

Év	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hitelesített kibocsátás (millió tonna CO₂- egyenérték)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,5	68,2	
A hitelesített kibocsátások változása a t–1. évhez képest		2,5 %	4,1 %	7,7 %	4,8 %	4,8 %	1 %	
Ingyenes kiosztás (EU- 27+ UK+ EGT)⁶⁵	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,3	31,3 ⁶⁶	31,2
Az új belépők és gyorsan növekvő üzemeltetők számára létrehozott különleges tartalékból való ingyenes kiosztás	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1	0,9
Az árverésre bocsátott kibocsátási egységek mennyisége	0	9,3	16,4	6,0	4,7	5,6	5,5	3,4 ⁶⁷

⁶⁵ Ezek a számok nem veszik figyelembe a légijármű-üzemeltetők összes bezárását és a különleges tartalékból juttatott ingyenes kibocsátási egységeket.

⁶⁶ Figyelembe véve a bezárások miatt visszatartott számokat, 2019 tekintetében a valódi kiosztás 1,4 millióval maradna el a bemutatott számadattól. Az Egyesült Királyság esetében a kiosztás (a 2019-re vonatkozó összes egységből 4,31 millió kibocsátási egység) 2019-ben felfüggesztésre került az EU ETS környezeti integritásának védelmét szolgáló, a Bizottság által elfogadott védintézkedések miatt, majd 2020-ban visszaállt.

⁶⁷ 2020. június végéig

A 2013–2015 közötti időszakban árverésre bocsátott légi közlekedési kibocsátási egységek mennyisége tükrözi a társjogalkotó 2013 döntését „az óra megállításáról”⁶⁸ és az éghajlattal kapcsolatos kötelezettségek EGT területén belüli járatokra való korlátozásáról. A légi közlekedési ágazat esetében a megfelelést 2012-re és 2013-ra halasztották. A kibocsátási egységek elhalasztott 2012-es mennyiségét ezért 2014-ben bocsátották árverésre, míg a légi közlekedésből származó 2013. és 2014. évi kibocsátások esetében 2015. január és április között került sor a megfelelésre.

A légi közlekedési ágazat EU ETS-be való felvétele jelentős hatást gyakorolt a rendszer egészének környezeti teljesítményére. A 3. szakaszban 2019-ig a légijármű-üzemeltetők 296 millió légi közlekedési kibocsátási egységet és 127 millió általános célú kibocsátási egységet adtak le, ez utóbbi számadat mutatja a légi közlekedési ágazat EU ETS általános szigorúságához való hozzájárulását.

2018 júniusában az ICAO elfogadta a CORSIA szabványokat és ajánlott gyakorlatokat (SARP-ok)⁶⁹, amelyek a végrehajtási elemekkel együtt részletesen leírják a rendszer működését. Miközben támogatták a CORSIA szabványok és ajánlott gyakorlatok ICAO által történt elfogadását, az Unió és tagállamai az ICAO eljárásokat követve bejelentették a vonatkozó uniós jogszabályok és a CORSIA szabályok közötti meglévő különbségeket⁷⁰. Más államokból származó különbségeket az ICAO még nem tett közzé.

A Covid19 jelentős hatást gyakorolt a nemzetközi légi közlekedésre, és következményekkel járt a CORSIA-ra nézve is. A légi közlekedés 2020-as kibocsátásai várhatóan 40 %-kal maradnak el a 2019-es szinttől. E hatásra való tekintettel a globális légi közlekedési ágazat az ICAO számos részt vevő országának támogatásával sikeresen kérte, hogy a CORSIA alapértékeit az eredeti 2019–2020-as átlagos kibocsátásról változtassa meg a csak 2019-es átlagra, a CORSIA kísérleti szakasza tekintetében. Ennek megfelelően a légitársaságok jövőbeni kompenzációs kötelezettségei jelentősen csökkentek vagy megszűntek az eredetileg előírányzott alapértékhez képest. A következő években fog eldőlni, hogy a csak 2019-et figyelembe vevő alapérték 2023 után is irányadó lesz-e.

Az európai zöld megállapodás szerinti átfogóbb jogszabálycsomag részeként és a 2017-ben módosított EU ETS irányelv⁷¹ alapján a Bizottság jelenleg előkészíti az EU ETS légi közlekedés tekintetében történő, 2021 júniusáig esedékes módosítására irányuló javaslatát. A javaslat kettős lesz. Csökkenteni fogja a légijármű-üzemeltetőknek ingyenesen kiosztandó kibocsátási egységek arányát, hogy tovább mérsékelje az üvegházhatásúház-kibocsátást. Emellett foglalkozik majd a CORSIA EU jogban oly módon történő végrehajtásával, amely

⁶⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 377/2013/EU határozata (2013. április 24.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelvtől való ideiglenes eltéréseiről EGT-vonatkozású szöveg (HL L 113., 2013.4.25., 1. o.).

⁶⁹ <https://www.icao.int/environmental-protection/CORSIA/Pages/SARPs-Annex-16-Volume-IV.aspx>

⁷⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32018D2027>

⁷¹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2017.350.01.0007.01.ENG

összhangban áll az EU 2030-as éghajlat-politikai célkitűzéseivel⁷². Az EU ETS már elfogadott felülvizsgálatai arról rendelkeznek, hogy a 2,2 %-os lineáris csökkentési tényezőt terjesszék ki a légi közlekedési összkvótára az EU ETS 2021-ben kezdődő 4. szakaszától.

5. PIACFELÜGYELET

A pénzügyi eszközök piacairól szóló felülvizsgált irányelv* (MiFID II. irányelv) értelmében a kibocsátási egységek 2018. január 3-tól pénzügyi eszköznek minősülnek. Ez azt jelenti, hogy ugyanazok a szabályok vonatkoznak a másodlagos szén-dioxid-piac azonnali szegmensére (kibocsátási egységekkel a másodlagos piacon azonnali leszállítás céljából lebonyolított ügyletek) is, mint a hagyományos pénzügyi piacokra (köztük azokra, ahol a szén-dioxid-kibocsátásból származtatott termékekkel kereskednek a vezető platformokon vagy a tőzsdén kívül [OTC]). E szegmens így az átláthatóság, a befektetők védelme és az integritás tekintetében azonos alakra került a származékos ügyletek piacával. A piaci visszaélésekkel kapcsolatos kérdéseket leszámítva az elsődleges piac felügyeletét továbbra is az árverésekre vonatkozó rendelet szabályozza.

A pénzügyi eszközöknek a MiFID II. irányelvben adott meghatározására történő kereszthivatkozás alapján a pénzügyi piacra vonatkozó egyéb jogszabályokat is alkalmazni kell. Ez a helyzet különösen a piaci visszaélésekről szóló rendelet** esetében, amelyet az elsődleges és másodlagos piacokon is alkalmazni kell a kibocsátási egységeket érintő ügyletek és magatartás tekintetében. Ehhez hasonlóan, a pénzügyi irányelvben*** a MiFID II. irányelvre történő kereszthivatkozás alapján a MiFID-irányelv szerinti engedéllyel rendelkező kibocsátási egység-kereskedőknek kötelezően ügyfél-átvilágítást kell végezniük a kibocsátási egységek másodlagos azonnali piacán. ****

* Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról.

** Az Európai Parlament és a Tanács 596/2014/EU rendelete (2014. április 16) a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről.

*** Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzügyi vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről.

**** Az átvilágítás már kötelező az elsődleges piacon és a kibocsátáskereskedelmi derivatívák másodlagos piacán.

2019-ben tovább emelkedett a közös aukciós platformon zajló árveréseken ajánlattételre jogosult szereplők száma. A januári 80 résztvevővel kezdve az év 86 ajánlattételre jogosult szereplővel ért véget 2019 decemberében. Az üzemeltetők jelentették továbbra is az

⁷² <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12494-Revision-of-the-EU-Emission-Trading-System-Directive-concerning-aviation->

árveréseken ajánlattételre jogosult résztvevők leginkább domináns kategóriáját (közel 70 %), őket a befektetési vállalatok és hitelintézetek (körülbelül 20 %) és a MiFID-követelmények hatálya alá nem tartozó személyek (10 %) követték⁷³.

A piaci visszaélésekre vonatkozó jelenlegi szabályok alapján a piac nyomon követése a nemzeti illetékes hatóságok⁷⁴ feladata mind az árverések, mind a másodlagos piac tekintetében. Európai szinten fellépéseiket az Európai Értékpapírpiaci Hatóság hangolja össze más pénzügyi eszközökhöz hasonlóan⁷⁵.

⁷³ Valamennyi adat a közös aukciós platform (CAP2) Bizottsághoz benyújtott havi jelentéseiből származik.

⁷⁴ A nemzeti illetékes hatóságok piac nyomon követésével kapcsolatos tevékenységeiről szóló részletesebb információ elérhető a 2019-es szén-dioxid-piaci jelentésben (COM(2019) 557 final/2), itt olvasható: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52019DC0557R\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52019DC0557R(01))

⁷⁵ A piaci visszaélésekről szóló rendelet szerint felelős illetékes nemzeti hatóságok listája az ESMA honlapján található meg. A pénzmosással és a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó európai pénzügyi hírszerző egységek listája az Europol honlapján érhető el.

6. A KIBOCSÁTÁSOK NYOMON KÖVETÉSE, JELENTÉSE ÉS ELLENŐRZÉSE

Az EU ETS-re vonatkozó nyomonkövetési, jelentési, hitelesítési és akkreditációs előírásokat a nyomon követésről és jelentésről szóló rendelettel*, valamint az akkreditációról és hitelesítésről szóló rendelettel** harmonizálták.

Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben a nyomonkövetési rendszer „elemekből felépíthető” megközelítésként van kialakítva, amely a költséghatékonyság érdekében nagy fokú rugalmasságot biztosít az üzemeltetők számára, ugyanakkor rendkívül megbízhatóvá teszi a nyomon követett kibocsátási adatokat. E célból többféle nyomonkövetési módszer (számításon alapuló vagy mérésen alapuló módszer, valamint kivételes esetekben kivételes eljárás) is megengedett. A létesítmények egyes részei tekintetében a módszereket kombinálni is lehet. A légi jármű-üzemeltetők esetében csak a számításon alapuló módszerek kivitelezhetők, mivel a tüzelőanyag-fogyasztás az a központi paraméter, amelyet az EU ETS hatálya alá tartozó légi járatok esetében meg kell határozni. A létesítményekre és a légi jármű-üzemeltetőkre olyan követelmény vonatkozik, miszerint az illetékes hatóság által a nyomon követésről és jelentésről szóló rendelet alapján jóváhagyott nyomonkövetési tervvel kell rendelkezniük, aminek köszönhetően elkerülhető a nyomonkövetési módszerek önkényes kiválasztása és az adatok időbeli eltérése is.

Az akkreditációról és hitelesítésről szóló rendelet a 3. és a későbbi szakaszokra uniós szinten harmonizált módszert vezetett be a hitelesítők akkreditálására. A hitelesítőket egy nemzeti akkreditáló testületnek kell akkreditálnia ahhoz, hogy az akkreditációról és hitelesítésről szóló rendelet szerinti hitelesítést végezhesse. Ez az egységes akkreditációs rendszer lehetővé teszi a kölcsönösen elismert hitelesítők számára, hogy valamennyi részt vevő országban működjenek, ezáltal teljes mértékben kiaknázza a belső piac adta lehetőségeket, és hozzájárul ahhoz, hogy összességében elegendő hitelesítő álljon rendelkezésre.

* A Bizottság 601/2012/EU rendelete (2012. június 21.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelő nyomon követéséről és jelentéséről (HL L 181., 2012.7.12., 30. o.).

** A Bizottság 600/2012/EU rendelete (2012. június 21.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó adatokat tartalmazó jelentések és a tonnakilométer-adatokat tartalmazó jelentések hitelesítéséről, valamint a hitelesítők akkreditációjáról (HL L 181., 2012.7.12., 1. o.).

6.1. Általános fejlemények

A nyomon követésről és jelentésről szóló rendelet, valamint az akkreditációról és hitelesítésről szóló rendelet 3. szakaszban történő végrehajtásával kapcsolatban szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy a harmonizáció további növelése érdekében a szabályok tökéletesítésére, egyértelműbbé tételére és egyszerűsítésére van szükség, ezzel csökkentve az üzemeltetők és a részt vevő országokra nehezedő adminisztratív terhet és fokozva a rendszer hatékonyságát.

Ezt figyelembe véve 2018-ban sor került a két rendelet aktualizálására az EU ETS 4. szakaszára való felkészülés érdekében, illetve hogy javítsák és egyszerűsítsék a nyomonkövetési, jelentési, hitelesítési és akkreditációs eljárásokat. Az MRR⁷⁶ és az AVR⁷⁷ felülvizsgált változatai 2019. január 1-jén léptek hatályba. A második aktualizálására irányuló munka 2019 februárjában kezdődött. A részt vevő országokkal konzultációt folytattak e két rendelet aktualizálásáról néhány olyan célirányos kérdést érintően, amelyekkel az első aktualizálás során nem tudtak foglalkozni, ilyen például a megújulóenergia-irányelv⁷⁸ átdolgozásának végrehajtása. A nyomon követés, jelentés, hitelesítés és akkreditáció felülvizsgálata folyamatának a 4. szakasz 2021-es indulását megelőzően kellő időben le kell zárulnia.

Amióta a nyomon követésről és jelentésről szóló rendelet lehetővé tette az országok számára az elektronikus jelentéstétel kötelezővé tételét, javult a megfelelési rendszer hatékonysága. Az elmúlt évhez hasonlóan 17 részt vevő ország számolt be arról, hogy a nyomonkövetési tervekhez, kibocsátási jelentésekhez, hitelesítési jelentésekhez és/vagy fejlesztési jelentésekhez a Bizottság által megszabott minimumkövetelményeknek megfelelő elektronikus mintákat vagy meghatározott fájlformátumokat használnak. Tizenhárom részt vevő ország számolt be arról, hogy az EU ETS rendszerrel kapcsolatos jelentéstételhez valamilyen automatizált informatikai rendszert használ.

6.2. Nyomon követés a gyakorlatban

A 21. cikk alapján 2020-ban benyújtott jelentések szerint a legtöbb létesítmény a számításon alapuló módszert alkalmazza⁷⁹. Csak 23 ország 155 létesítményéről (1,5 %) jelentették, hogy a kibocsátást folyamatosan mérő rendszert használ, amelyek közül a legtöbb Németországban, a Cseh Köztársaságban és Franciaországban található. Jóllehet az országok száma megegyezik a tavalyival, összességében kevesebb létesítmény alkalmazza ezt a megközelítést.

Csupán 13 ország számolt be arról, hogy összesen 34 létesítményben alkalmaznak kivételes eljárást, amely mintegy 3,0 millió tonna CO₂-egyenérték kibocsátását érinti (szemben az előző évben 11 ország 38 létesítménye által kibocsátott 2,6 millió tonna CO₂-egyenértékkel). A kivételes módszertannal kapcsolatban jelentett teljes kibocsátás 42 %-áért egy hollandiai létesítmény felel.

⁷⁶ A Bizottság (EU) 2018/2066 végrehajtási rendelete (2018. december 19.) az üvegházhatású gázok kibocsátásának a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelő nyomon követéséről és jelentéséről, valamint a 601/2012/EU bizottsági rendelet módosításáról (HL L 334., 2018.12.31., 1. o.).

⁷⁷ A Bizottság (EU) 2018/2067 végrehajtási rendelete (2018. december 19.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében az adatok hitelesítéséről és a hitelesítők akkreditálásáról (HL L 334., 2018.12.31., 94. o.).

⁷⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

⁷⁹ Ennek fő oka, hogy a mérésen alapuló módszer jelentős mértékű erőforrások felhasználásával jár, illetve a vonatkozó üvegházhatású gázok koncentrációjának folyamatos méréséhez szükséges know-how-t igényel, amellyel sok kisebb üzemeltető nem rendelkezik.

A nyomon követésről és jelentésről szóló rendelet legkisebb meghatározási szintje⁸⁰ alapértelmezett értékeinek a létesítmények túlnyomó többsége eleget tesz. A jelentések szerint a C. kategóriájú létesítmények közül csak 90 (a tavalyi 97-hez képest), vagyis az összes létesítmény 11,8 %-a tér el legalább egy paraméter esetében attól a követelménytől, hogy a jelentős forrásanyagokra a legmagasabb meghatározási szinteket alkalmazzák. Ilyen eltérések csak akkor megengedettek, ha az üzemeltető bizonyítja, hogy a legmagasabb meghatározási szint műszakilag nem megvalósítható vagy észszerűtlen költségekhez vezet. Amennyiben e feltételek már nem állnak fenn, az üzemeltetőknek fejleszteniük kell nyomonkövetési rendszereiket.

Hasonlóképpen, 23 részt vevő ország jelentései azt mutatják, hogy összességében a B. kategóriájú létesítmények 22 %-ánál engedélyezett a nyomon követésről és jelentésről szóló rendelet alapértelmezett előírásaitól vett eltérés valamilyen formája, amely arány majdnem megegyezik az előző évi 19 %-kal és az azt megelőző évi 21 %-kal, ami a legmagasabb meghatározási szintnek való megfelelés egyenletes szintjét jelzi.

6.3. Akkreditált hitelesítés

A hitelesítők teljes száma nem szerepel a 21. cikk alapján benyújtott jelentésekben. Az Európai Akkreditálási Együttműködés (EA) azonban biztosítja az érintett nemzeti akkreditáló testületekre és az EU ETS akkreditált hitelesítőit tartalmazó jegyzékeikre mutató központi hivatkozást⁸¹.

A hitelesítők részt vevő országok általi kölcsönös elismerése sikeresen működik: 28 ország számolt be arról, hogy a területén legalább egy külföldi hitelesítő tevékenykedik.

A hitelesítők magas szinten felelnek meg az akkreditációról és hitelesítésről szóló rendeletnek. Egyetlen ország sem számolt be valamely hitelesítő akkreditációjának felfüggesztéséről vagy visszavonásáról. 2018-ban ehhez képest egy felfüggesztés történt, visszavonásra nem került sor. Németország számolt be arról, hogy hat hitelesítő tekintetében szűkítette a 2019-re szóló akkreditáció hatályát, Lengyelország pedig egy hitelesítő tekintetében; ezzel szemben 2018-ban két hitelesítő tekintetében került sor ilyen szűkítésre Németországban, egy hitelesítő tekintetében Franciaországban, illetve három tekintetében Lengyelországban. Idén hét ország számolt be a hitelesítőkkal kapcsolatban beérkezett panaszról (ez hárommal kevesebb, mint tavaly). A panaszok teljes száma (66) 7 %-kal alacsonyabb. A beérkezett panaszok 71 %-a tekintetében jelezték, hogy a jelentéstétel idejére megoldották őket (tavaly ez az arány 93 %-os volt). A hitelesítők meg nem felelésének a nemzeti akkreditáló testületek és az illetékes hatóságok közti információcsere keretében történő feltárásáról nyolc tagállam számolt be (szemben az előző évi tíz tagállammal).

⁸⁰ A 601/2012/EU bizottsági rendelet előírja, hogy valamennyi gazdasági szereplőnek teljesítenie kell bizonyos minimális meghatározási szinteket: a nagyobb kibocsátási forrásoknak magasabb meghatározási szinteknek kell megfelelniük (megbízhatóbb adatminőséget kell biztosítaniuk), míg a kisebb forrásokra költséghatékonysági okokból kevésbé szigorú követelmények vonatkoznak.

⁸¹ Az EA listája az EU ETS számára hitelesítőket akkreditáló nemzeti akkreditáló testületek elérhetőségeiről: <https://european-accreditation.org/national-accreditation-bodies-having-successfully-undergone-peer-evaluation-by-ea/>

7. AZ IGAZGATÁSI RENDSZEREK ÁTTEKINTÉSE

Az EU ETS-ben részt vevő országok különböző megközelítéseket alkalmaznak a rendszer végrehajtásáért felelős illetékes hatóságok vonatkozásában. Néhány országban több helyi hatóság vesz részt a végrehajtásban, míg más országokban sokkal jobban központosított a megközelítés.

A 21. cikk szerinti 2020. évi adatszolgáltatások szerint átlagosan országonként 4 illetékes hatóság vett részt az EU ETS végrehajtásában⁸². A hatóságok közötti koordináció tekintetében különböző eszközöket jelentettek, például (14 országban) a nyomkövetési tervek központi kezelésével kapcsolatos jogalkotási eszközöket, (10 országban) a központi illetékes hatóság által a helyi hatóságoknak nyújtott kötelező erejű utasításokat és iránymutatásokat, valamint (13 országban) a hatóságok közötti rendszeres munkacsoportokat vagy találkozókat. Hét ország (Ciprus, Írország, Izland, Liechtenstein, Luxemburg, Málta és Olaszország) jelezte, hogy nem alkalmaz ilyen eszközöket.

Az engedélyezés és a nyomkövetési tervek jóváhagyása után kiszabott közigazgatási díjak tekintetében 13 ország (annyi, mint tavaly) arról számolt be 2020-ban, hogy nem számítanak fel díjat a létesítmények üzemeltetőinek (Ciprus, Észtország, Görögország, Hollandia, Írország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Svédország, Szlovákia). A légi jármű-üzemeltetők 15 országban (Belgium, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Görögország, Hollandia, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Spanyolország, Svédország, Szlovákia) nem fizetnek díjat. A díjak országonként és szolgáltatástípusonként jelentősen eltérőek, a létesítmények engedélyével és a nyomkövetési tervének jóváhagyásával kapcsolatos díj például 5 EUR és 7283,17 EUR között van, míg a légi jármű-üzemeltetőknek ugyanazért a szolgáltatásért felszámított díjak 2,19 EUR és 2400 EUR között változnak.

Összességében a részt vevő országok ETS igazgatási rendszere alapvetően hatékony. Továbbra is erősíteni és ösztönözni kell a kommunikációt és a bevált gyakorlatok megosztását többek közt az EU ETS megfelelési fórumának tevékenységei és az éves EU ETS megfelelési konferencia révén.

⁸² Néhány esetben előfordulhat, hogy az országok több regionális/helyi hatóságot is egy illetékes hatósággént jelentenek be.

8. MEGFELELÉS ÉS VÉGREHAJTÁS

Az EU ETS irányelv többletkibocsátási bírságot ír elő egy (inflációhoz indexált) 100 eurós összeg formájában, amelyet a kibocsátott CO₂ minden olyan tonnája után kell megfizetni, amelyre nem adtak le kellő időben kibocsátási egységet, továbbá megköveteli az e kibocsátásoknak megfelelő kibocsátási egységek átadását. Az EU ETS végrehajtásával összefüggő jogsértések miatt kiszabott más bírságok az érintett ország által hozott nemzeti rendelkezések szerint alakulnak.

A 2019-es megfelelésértékelési ciklus tekintetében, a Covid19-válság által előidézett nehéz gazdasági helyzet ellenére az EU ETS-nek való megfelelés szintje nagyon magas maradt: a legtöbb üzemeltető, amelyek a helyhez kötött létesítmények kibocsátásának 99 %-áért felelősek, teljesítette jogi kötelezettségeinek 2020 márciusában és áprilisában. Az előírásoknak meg nem felelő üzemeltetők általában kisebb vállalkozások voltak. Körülbelül 500 légitársaság-üzemeltető tett jelentést és felelt meg a szabályoknak, köztük több mint 100 kereskedelmi légitársaság-üzemeltető, amelyek az Unió kívül rendelkeznek székhellyel, de az EGT-n belüli járatokat működtetnek. Az előírásoknak meg nem felelő üzemeltetők általában kisebb vállalkozások voltak, vagy 2018-ban beszüntették tevékenységüket.

Az illetékes hatóságok továbbra is különféle megfeleléségi ellenőrzéseknek vetik alá az éves kibocsátási jelentéseket. A 21. cikk szerinti 2020. évi adatszolgáltatások alapján valamennyi részt vevő ország⁸³ ellenőrzi a létesítmények éves kibocsátási jelentéseit teljesség szempontjából (a jelentések 100 %-a, kivéve Belgium [31 %], Spanyolország [94 %], Franciaország [95 %]), és a legtöbb ország (mind, kivéve a két légitársaság-üzemeltetővel rendelkező Magyarország és Lettország, illetve Liechtenstein, ahol nem működik légitársaság-üzemeltető) ellenőrzi a légitársaság-üzemeltetők jelentéseit. A jelentések továbbá azt mutatják, hogy az országok átlagosan a létesítmények jelentéseinek közel 83 %-át (a légi közlekedési jelentések 91 %-át) ellenőrzik a nyomkövetési tervekkel való összhang, a létesítmények jelentéseinek mintegy 70 %-át pedig a kiosztási adatok szempontjából. Huszonhárom ország számolt be arról, hogy keresztellenőrzéseket is végeznek más adatokkal a létesítmények tekintetében, 24 ország pedig a légitársaság-üzemeltetők tekintetében.

Az illetékes hatóságok 12 országban végeztek óvatos becsléseket a hiányzó adatok tekintetében 101 létesítmény esetében (az összes létesítmény megközelítőleg 1 %-a), mintegy kétszer annyit, mint az előző három évben. A növekedés a jelek szerint annak tudható be, hogy Hollandiában magasabb volt az óvatos becslések száma (51 érintett létesítmény 2019-ben a 2018-as 11-hez képest), mivel több bejelentés érkezett be a nyomkövetési hibákról a korábbi évekhez viszonyítva. A 2019. évi érintett kibocsátások bejelentett mennyisége 61,0 millió tonna CO₂ volt (szemben a 2018-as 11,2 millió tonnával), ami az összes kibocsátás körülbelül 4 %-a (szemben a 2018-as 0,7 %-kal). Az óvatos becslések mögött álló leggyakoribb indok az olyan kibocsátási jelentés, amely nem felelt meg tökéletesen a nyomon

⁸³ Olaszország nem adott választ a vonatkozó kérdésre a 2020. évi adatszolgáltatás során, ezért ennek az országnak az előző évre jellemző adatait használtuk fel közelítésként.

követésről és jelentésről szóló rendelet előírásainak, továbbá a kibocsátási jelentés hiánya március 31-i határidővel.

A légi közlekedés hiányzó adataira vonatkozó óvatos becslésekről hét ország számolt be 33 légi jármű-üzemeltető esetében (az összes üzemeltető 5,4 %-a és a légi közlekedésből származó teljes kibocsátás 1,6 %-a).

Az illetékes hatóságok ellenőrzései továbbra is fontosak a hitelesítők munkájának kiegészítése szempontjából. 2019-ben valamennyi ország megerősítette, hogy a létesítmények esetében további ellenőrzéseket végeznek. A legtöbb ország hasonló megközelítésről számolt be a légi jármű-üzemeltetők esetében is (mind, kivéve Lettország, Liechtenstein, Magyarország és Olaszország). A legtöbb ország (mind, kivéve Görögország, Luxemburg, Málta és Olaszország) jelentette, hogy szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket végeztek a létesítményekben 2019-ben, és az országok majdnem fele számolt be a légi közlekedés tekintetében végzett szűrőpróbaszerű ellenőrzésekről (mind, kivéve Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Norvégia, Olaszország, Portugália és Spanyolország).

2019-ben 8 ország számolt be többletkibocsátási bírság alkalmazásáról 25 létesítmény esetében (Dánia 2, Egyesült Királyság 7, Lengyelország 2, Németország 1, Olaszország 4, Portugália 1, Románia 7, Spanyolország 1). A légi közlekedés tekintetében 34 légi jármű-üzemeltető esetében jelentettek többletkibocsátási bírságot (Ciprus 1, Egyesült Királyság 12, Németország 3, Olaszország 3, Portugália 11 és Spanyolország 4).

Hat ország erősítette meg, hogy 2019-ben bírságokat szabott ki (a többletkibocsátási bírságokon kívül). A jelentések szabadságvesztésről egyáltalán nem számoltak be, ugyanakkor összesen 7,8 millió EUR (amelyből a légi közlekedés 0,15 millió EUR) pénzügyi értékben rögzítettek kiszabott (vagy pl. folyamatban lévő bírósági eljárás miatt) kiszabandó bírságokat, kiadott vagy kiadandó hivatalos felszólításokat és figyelmeztető leveleket.

A 2019 tekintetében jelentett leggyakoribb kihágások közé a következők tartoztak: a hitelesített éves kibocsátási jelentés benyújtásának elmulasztása a megfelelő határidőig, adott létesítmény kapacitásának, tevékenységi szintjének vagy működésének tervezett vagy tényleges megváltoztatásával kapcsolatos, időben történő bejelentés elmulasztása, valamint a jóváhagyott nyomonkövetési tervvel és a 601/2012/EU rendelettel összhangban történő nyomon követés elmulasztása.

Ahogy a tavalyi jelentésben is szerepelt, 2018-ban és 2019-ben került sor az EU ETS megfelelésértékelésének ötödik ciklusára, amelynek célja az EU ETS-nek való megfeleléssel kapcsolatos problémák feltárása a részt vevő országok szintjén, valamint a részt vevő országok támogatása az EU ETS végrehajtásának javításában. Az értékelést 2020-ban véglegesítették, és az eredményekről szóló technikai jelentést közzétették⁸⁴.

A jelentés megállapítja, hogy noha a nyomonkövetési tervek jóváhagyásának minősége és hatékonysága, az éves kibocsátási jelentések és hitelesítési jelentések felülvizsgálata,

⁸⁴ https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/monitoring/docs/report_5th_compliance_en.pdf

valamint a vizsgálatok javultak annak következtében, hogy egyre nagyobb mértékben használták a bizottsági mintákat és informatikai rendszereket, és hogy az illetékes hatóságok megerősítették eljárásaikat, a nyomon követéssel, jelentéssel és hitelesítéssel kapcsolatos egyes területeken továbbra is értelmezési problémák állnak fenn, és szükség lenne célirányos képzésre vagy az esetre szabott iránymutatásra.

A tagállami végrehajtásban jelentkező különbségek leginkább az éves kibocsátási jelentések és hitelesítési jelentések felülvizsgálatában lelhetők fel, továbbá a hitelesítés, a vizsgálati eljárások és a kikényszerítés terén azonosított problémákat követő intézkedésekben. Noha ezek a különbségek a jelek szerint nem ártalmasak a nyomonkövetési, jelentési és hitelesítési rendszer megbízhatóságára nézve, egyes területeken, így a határokon átnyúló információcseré, a javításokra irányuló ajánlásokat követő lépések és a vizsgálati eljárások terén uniós szintű javulásra lenne szükség. A javításra irányuló tagállami ajánlásokat esetre szabott cselekvési tervekben fogalmazták meg.

Az elemzésben azonosított javításra váró területek egy része tekintetében várhatóan megoldást jelent a felülvizsgált rendeletek hatálybalépése. A végrehajtást még tovább javíthatják az útmutatók esetre szabott aktualizálása, a minták, valamint a tagállami cselekvési tervekben felsorolt ajánlások követése. Ilyen értelmű konkrét ajánlásokat is tettek a technikai jelentésben és a tagállami cselekvési tervekben.

9. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KILÁTÁSOK

2019-ben az EU ETS hatálya alá tartozó létesítmények üvegházhatásúgáz-kibocsátása történelmi mértékben, 9,1 %-kal esett vissza 2018-hoz képest. Ezt főként a villamosenergia-termelés és a hőtermelés kibocsátásának majdnem 15 %-os csökkenése idézte elő, amelyhez a megújuló energiaforrások erőteljes megjelenése, a földgáz megnövekedett használata és a szén körülbelül 19 %-os visszaesése társult. Az ipari kibocsátás közel 2 %-kal mérséklődött, ami eddig a legnagyobb arányú csökkenés a 3. szakaszban. A légi közlekedésben ugyanakkor a hitelesített kibocsátás tovább nőtt, jóllehet sokkal kisebb mértékben, mint a korábbi években (1 % 2018-hoz képest).

Az utóbbi években az ETS megerősítésére és a kibocsátási egységek többletének kezelésére elfogadott jogszabályi változások továbbra is pozitív eredményeket mutatnak. A piaci stabilizációs tartalék többletmutatóját 2020 májusában negyedszer is közzétették, amelyből kiolvasható, hogy a többlet megközelítőleg 1,39 milliárd kibocsátási egységgel lett kevesebb. A többlet és a 4. szakasz tekintetében felülvizsgált EU ETS jogszabályok alapján a 2020-as árverési mennyiségek majdnem 40 %-kal (közel 375 millió kibocsátási egységgel) csökkentek. Az árverési mennyiségek 2021-ben ugyanígy fognak csökkenni.

Az ipar és a légi közlekedés Covid19-válság által előidézett nehéz gazdasági helyzete ellenére a szén-dioxid-árjelzés változatlan maradt 2019 januárja és 2020 júniusa között, egy március/áprilisi rövid kivételtől eltekintve. Az EU ETS által a 2012 és 2020. június 30. közötti árverésekből elért összbevétel meghaladta az 57 milliárd EUR-t; ezen belül a

tagállamok összbevétele 2019-ben több mint 14 milliárd EUR, 2020 első felében pedig 7,9 milliárd EUR volt. A tagállamok e bevételek nagy részét éghajlat-politikai intézkedésekre fordítják.

Ezenfelül, a 2020-as rendkívüli körülmények ellenére az EU ETS-nek való megfelelés szintje 2019-ben nagyon magas maradt: a legtöbb üzemeltető, amelyek a helyhez kötött létesítmények kibocsátásának 99 %-áért felelősek, teljesítette jogi kötelezettségeit. Az előírásoknak meg nem felelő létesítmények, illetve légi jármű-üzemeltetők általában kisebb vállalkozások voltak. Az EU ETS felépítése stabil maradt, és a tagállamok közötti adminisztratív szervezet hatékonynak bizonyult.

Az elkövetkező években Az európai zöld megállapodás szerinti átfogóbb jogszabálysomag részeként az ETS jelentős felülvizsgálaton megy majd keresztül a hatályát és a légi közlekedésre irányadó követelményeket tekintve, hogy teljesíteni tudja az EU fokozottabb éghajlat-politikai törekvéseit. 2021 lesz az EU ETS 4. szakasza végrehajtásának első éve. A szén-dioxid-piacról szóló következő jelentés, amelynek közzétételét 2021 végére irányozták elő, áttekintést ad majd az ETS 3. szakaszának teljes végrehajtásáról. Egyúttal egy első rálátást ad az EU ETS 4. szakaszbeli működésére.

MELLÉKLET

1. függelék

1.1. táblázat: A villamosenergia-ágazat korszerűsítésére fordított ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek száma⁸⁵

Tagállam	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BG	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436	2 471 297	1 948 441
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789
CZ	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994	7 661 840	3 830 905
EE	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614	38 939	19 471
HU⁸⁶	7 047 255	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
LT	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379	158 922	94 432
PL⁸⁷	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908	31 942 281	16 912 108
RO	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255	3 778 439	1 723 016
Összesen	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124	46 987 375	25 104 162

Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

1.2. táblázat: A teljes körű árverésre vonatkozó szabálytól való eltérés alapján ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek évenkénti maximális száma a villamosenergia- és hőtermelés esetében

Tagállam	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Összesen
BG	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
CZ	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
EE	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
HU	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
LT	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628

⁸⁵ A 10c. cikk szerinti kibocsátási egységek e táblázatban feltüntetett száma tartalmazhatja a korábbi évekből származó, késedelemmel kiadott kibocsátási egységeket is. Ebben az esetben a megfelelő éves összegek az EUTL-ben szerepelnek.

⁸⁶ Magyarország a 10c. cikk szerinti eltérés lehetőségével csak 2013-ban élt.

⁸⁷ A Lengyelországra vonatkozó végleges kiosztási számok a következő évi jelentésből lesznek elérhetők, az összes kiosztási kérelem véglegesítésének függvényében.

PL	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
RO	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Összesen	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

Forrás: Éghajlatpolitikai Főigazgatóság

1.3. táblázat: A 10c. cikk szerinti eltérés alapján ingyenesen kiosztott, fel nem használt kibocsátási egységek száma, amelyeket árverés útján értékesítettek (vagy értékesíteni kívánnak) a 2013 és 2021 közötti időszakban⁸⁸

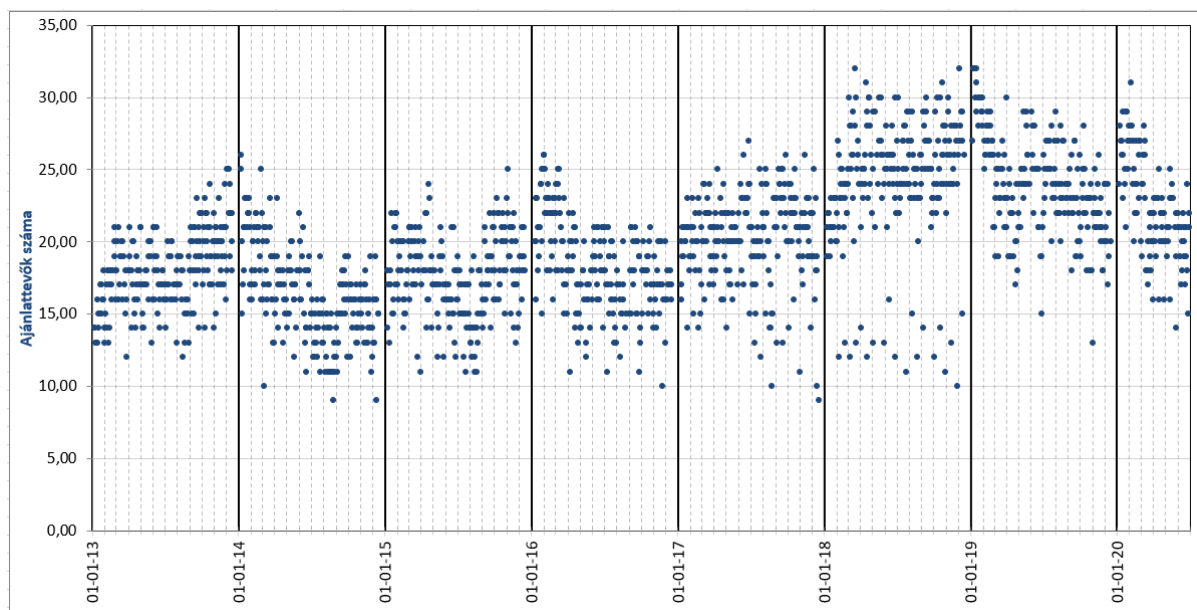
Tagállam	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BG	5 444 169	1 461 360	920 823	604 908	1 386 372	0	476 621
CY	0	0	0	0	0	0	0
CZ	0	90 694	77 741	66 740	54 550	80 295	0
EE	0	188 682	134 897	1 767 499	761 088	50 026	0
LT	259 924	0	456 725	191 229	161 522	128 105	76 120
PL	1 196	0	7 491	0	55 800 000	49 520 000	34 501 299 ⁸⁹
RO	2 104 468	6 710 664	3 540 974	3 011 456	0	0	827 338
HU	0	0	0	0	0	0	0

2. függelék

2.1. ábra: Általános célú kibocsátási egységeket érintően 2013 és 2020. június 30. között lezajlott árveréseken részt vevő ajánlattevők számára

⁸⁸ 2013-ban és 2014-ben árverezés útján nem értékesítettek fel nem használt 10c. cikk szerinti kibocsátási egységeket.

⁸⁹ A Lengyelországra vonatkozó végleges számok a következő évi jelentésből lesznek elérhetők, az összes kiosztási kérelem véglegesítésének függvényében.

Forrás: EEX

- Az ajánlattevők száma

2.1. táblázat: Kibocsátási egységek árveréséből elért bevétel tagállamonként és az Egyesült Királyságban 2012 és 2020. június 30. között (millió EUR)⁹⁰

	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Általános célú (korai árverések)	Légi közlekedési (korai árverések)	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési
AT	11,05	0,00	55,75	0,00	52,17	1,18	76,24	2,36	58,81	0,65	78,74	0,69	208,20	2,16	180,94	2,89	82,07	1,50
BE	0,00	0,00	114,99	0,00	95,03	2,05	138,96	2,69	107,14	0,74	143,52	0,79	379,00	2,47	353,47	3,30	160,28	1,70
BG	22,14	0,00	52,63	0,00	36,19	0,22	120,91	0,91	85,08	0,25	130,15	0,27	367,34	0,83	439,19	1,11	205,96	0,58
CY	1,58	0,00	0,35	0,00	0,43	0,30	0,00	1,42	0,00	0,39	6,15	0,41	24,66	1,30	24,4	1,74	17,03	0,91
HR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,40	0,49	20,09	0,16	26,97	0,18	70,96	0,55	71,97	0,74	32,52	0,37
CZ	0,00	0,00	0,00	0,00	55,24	0,47	110,30	1,20	117,63	0,33	199,43	0,35	583,33	1,10	628,94	1,46	329,84	0,75
DE	166,18	17,52	791,25	0,00	749,97	0,00	1093,31	16,87	845,74	4,65	1141,74	5,07	2565,34	16,31	3146,14	17,89	1149,91	0,00
DK	1,07	0,00	56,06	0,00	46,93	1,16	68,64	2,71	52,93	0,74	70,93	0,79	187,32	2,48	162,78	3,31	73,56	1,70
EE	0,00	0,00	18,07	0,00	7,41	0,04	21,13	0,15	23,57	0,04	39,31	0,05	139,89	0,14	142,65	0,20	65,81	0,08
EL	14,84	0,00	147,64	0,00	129,97	1,10	190,17	4,99	146,68	1,37	196,57	1,46	518,96	4,57	503,34	6,11	229,19	3,16
ES	68,53	0,00	346,11	0,00	323,53	6,56	473,20	16,32	364,97	4,48	488,78	4,77	1291,07	14,97	1225,22	19,97	555,93	10,31
FI	13,28	0,00	66,97	0,00	62,68	0,81	91,64	2,13	70,63	0,58	94,64	0,62	249,84	1,96	217,35	2,60	98,33	1,33
FR	43,46	0,00	219,25	0,00	205,29	10,05	299,94	12,18	231,34	3,35	309,85	3,55	818,40	11,16	711,64	14,89	322,10	7,69
HU	3,99	0,00	34,59	0,00	56,21	0,29	82,28	0,99	63,43	0,27	84,94	0,29	224,48	0,91	226,8	1,21	102,98	0,62
IE	0,00	0,00	41,68	0,00	35,11	0,87	51,32	2,15	39,54	0,59	52,93	0,63	140,10	1,97	121,64	2,62	54,97	1,37
IT	76,50	0,00	385,98	0,00	361,25	5,24	528,00	14,41	407,23	3,96	545,44	4,21	1440,10	13,22	1271,35	17,64	576,06	9,11
LT	3,29	0,00	19,98	0,00	17,28	0,06	28,13	0,29	20,76	0,08	31,43	0,09	80,11	0,25	83,69	0,35	39,49	0,17

⁹⁰ Forrás: EEX.

LU	0,74	0,00	4,97	0,00	4,52	0,63	6,62	0,22	5,08	0,06	6,81	0,07	18,09	0,20	16,79	0,28	7,74	0,17
LV	2,13	0,00	10,79	0,00	10,08	0,14	14,76	0,53	11,36	0,15	15,24	0,15	40,20	0,49	41,92	0,66	18,58	0,33
MT	0,27	0,00	4,47	0,00	3,81	0,10	5,62	0,57	4,30	0,16	5,78	0,17	15,19	0,52	15,21	0,71	6,97	0,37
NL	25,61	0,00	134,24	0,00	125,63	5,47	183,57	3,68	141,59	1,01	189,63	1,07	500,84	3,37	435,64	4,50	197,44	2,33
PL	0,00	0,00	244,02	0,00	78,01	0,00	129,84	2,98	135,57	0,58	505,31	0,69	1209,98	1,59	2545,94	2,89	1384,13	4,38
PT	10,65	0,00	72,78	0,00	65,82	1,27	96,32	2,89	74,29	0,79	99,50	0,85	262,96	2,65	253,58	3,53	115,37	1,83
RO	39,71	0,00	122,74	0,00	97,57	0,32	193,62	1,60	193,56	0,44	260,29	0,47	717,64	1,45	747,87	1,95	369,33	1,00
SE	7,07	0,00	35,67	0,00	33,34	1,02	48,79	3,63	37,61	1,00	50,45	1,06	132,98	3,34	124,1	4,43	56,52	2,29
SI	3,51	0,00	17,74	0,00	16,59	0,05	24,28	0,14	18,70	0,04	25,05	0,04	66,19	0,12	65,14	0,16	29,42	0,08
SK	12,19	0,00	61,70	0,00	57,59	0,04	84,31	0,20	64,99	0,06	87,01	0,06	229,74	0,18	244,47	0,24	111,50	0,12
UK	75,74	0,00	409,63	0,00	387,42	14,08	567,72	18,54	418,96	5,37	604,02	5,30	1607,32	0,00	0	0	1043,32	0,83
ÖSSZESE	603,52	17,53	3550,73	0,00	3115,11	53,53	4815,97	117,26	3761,57	32,28	5490,60	34,14	14090,23	90,27	14002,17	117,37	7436,36	55,11

2.2. táblázat: Kibocsátási egységek árveréséből szerzett bevétel EGT-országoként 2019 és 2020. június 30. között (millió EUR)⁹¹

	2019		2020	
	Általános célú	Légi közlekedési	Általános célú	Légi közlekedési
IS	23,91	1,86	16,26	1,66
LI	0,52	0	0,47	0,00
NO	476,78	18,24	332,17	15,84
ÖSSZESEN	501,21	20,1	348,90	17,51

3. függelék

3.1. táblázat: A 2020 júniusáig beváltott nemzetközi jóváírások összefoglalása⁹²

A 2020. június végéig beváltott nemzetközi jóváírások	millió	százalék	A 2020. június végéig beváltott nemzetközi jóváírások	millió	százalék
CER	288,86	60,06 %	ERU	192,07	39,94 %
Kína	213,31	73,85	Ukrajna	147,69	76,89 %
India	20,30	7,03	Oroszország	32,06	16,69 %
Üzbegisztán	10,17	3,52	Lengyelország	2,82	1,46 %
Brazília	6,00	2,08	Németország	1,65	0,85 %
Vietnám	3,71	1,28	Franciaország	1,24	0,64 %
Chile	3,21	1,11	Bulgária	0,50	0,26 %
Mexikó	3,17	1,10	Egyéb	6,11	3,21 %
Korea	2,93	1,01			
Egyéb	26,06	9,02			
CER-ek és ERU-k összesen	480,94	100 %			

Forrás: EUTL

3.2. táblázat: A 2020 júniusáig beváltott nemzetközi jóváírások összefoglalása létesítménytípusonként

A 2020. június végéig az alábbiak által beváltott nemzetközi jóváírások:	CER millió	ERU millió
Helyhez kötött	282,54	191,25

⁹¹ Forrás: EEX.

⁹² Az Egyesült Királyság esetében a beváltás 2019-ben felfüggesztésre került az EU ETS környezeti integritásának védelmét szolgáló, a Bizottság által elfogadott védintézkedések miatt, majd 2020-ban visszaállt.

létesítmények		
Légijármű-üzemeltetők	6,32	0,82
ÖSSZESEN	288,86	192,07

Forrás: EUTL

4. függelék

4.1. táblázat A létesítményekből származó, CO₂-kibocsátástól eltérő ETS hitelesített kibocsátások üvegházhatású gázok szerint 2013 és 2019 között (millió tonna)⁹³

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PFCs	0.40	0.74	0.58	0.64	0.51	0.64	0.57
N₂O	2.48	5.48	5.31	4.62	4.92	4.108	3.68

Forrás: EUTL

5. függelék

5.1. táblázat: Az Európai Unió Bíróságának az EU ETS működésével foglalkozó válogatott ítéletei 2019 júliusa és 2020 júniusa között

Hivatkozási adatok	Vonatkozó jogszabályok	Felek	Az ügy háttere	Dátum	A Bíróság megállapítása
C- 189/19	A Bizottság 2011/278 határozata	Spenner GmbH & Co. KG kontra Németország	A Spenner GmbH több ingyenes kibocsátási egységet szeretett volna kapni az ETS 3. szakasza (2013–2020) tekintetében, és azt állította, hogy az illetékes hatóság nem osztott ki a részére elegendő ingyenes kibocsátási egységet, mivel félreértelmezte a 2011/278/EU bizottsági határozatot, különösen annak a múltbeli tevékenységi szintekre vonatkozó 9. cikkét.	2020. 5.14.	A Bíróság úgy döntött, hogy a 2011/278/EU határozat 9. cikkének (9) bekezdése nem alkalmazandó egy működő létesítmény kapacitásának olyan jelentős megnövelésére, amelyre a határozat 9. cikkének (1) bekezdésével összhangban meghatározott alapidőszakot megelőzően került sor, és hogy a 2011/278/EU határozat 9. cikkének (1) bekezdése nem kötelezi az illetékes hatóságot arra, hogy a vonatkozó alapidőszakot

⁹³ Elképzelhető, hogy bizonyos létesítmények esetében a dinitrogén-oxidból és a perfluor-szénhidrogénekből származó kibocsátásokat nem külön jelentették az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzékben, hanem az összkibocsátást jelentették be millió tonnában megadott CO₂-egyenértékben. A táblázatban szereplő adatok a kibocsátások üvegházhatású gázok szerinti bontását tükrözik az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzékben rendelkezésre álló formában. A dinitrogén-oxidból származó kibocsátásokat egyes tagállamok a 2. szakasztól (2008-tól) kezdődően önkéntes részvétel alapján, majd a 3. szakasztól (2013-tól) kezdődően a perfluor-szénhidrogénnel együtt kötelező jelleggel szerepeltették az EU ETS-ben.

					maga határozza meg a létesítmény múltbeli tevékenységi szintjének értékelése érdekében.
C- 113/19	2003/87/EK irányelv, az Európai Unió Alapjogi Chartája	Luxaviation SA kontra Ministre de l'Environnement, Luxemburg	A Luxaviation úgy vélte, hogy teljesítette a kibocsátási egységek átadására vonatkozó eljárást 2016-ban, de a környezetvédelmi minisztérium szerint nem. 2016 júniusában a környezetvédelmi miniszter jelezte, hogy a Luxaviation elmulasztotta a megengedett időn belül, azaz az adott év április 30. előtt elvégezni az előírt átadást. Bírságot szabott ki, továbbá közzétették a Luxaviation nevét a Környezetvédelmi Ügynökség honlapján.	2020. 3.26.	A Bíróság végzése értelmében az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikke, 47. cikke és 49. cikkének (3) bekezdése nem zárja ki, hogy az ETS irányelv szerinti átalánybírságot a nemzeti bíróság módosítsa, a Charta 41. cikke nem vonatkozik arra a kérdésre, hogy a tagállamok számára kötelezettséget vagy lehetőséget jelent-e a figyelmeztetések és emlékeztetők kiadása a jóhiszemű üzemeltetők részére, és hogy a bizalomvédelem elve nem zárja ki a 2003/87/EK irányelv 16. cikkének (3) bekezdésében előírt bírság kiszabását egy olyan helyzetben, amelyben a hatáskörrel rendelkező hatóságok nem figyelmeztették az üzemeltetőt az átadási határidő lejártá előtt.

6. függelék

6.1. táblázat: Az EU ETS 4. szakasza végrehajtásának helyzete

Intézkedés	Cél	Jogalkotási aktus típusa	Elfogadás tervezett időpontja
A kibocsátásáthelyezés kockázatának kitett ágazatok 2021–2030-as időszakra vonatkozó listája	A kibocsátásáthelyezés kockázatának kitett ágazatok új, az EU ETS 4. szakaszára vonatkozó listájának megállapítása a kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazatok meghatározására szolgáló kritériumok alapján	A Bizottság felhatalmazáson alapuló határozata	2019. február 15-én elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2019. május 8-án közzétéve ⁹⁴
Az ingyenes kiosztásra vonatkozó szabályok felülvizsgálata a	A kibocsátási egységekre vonatkozó harmonizált ingyenes kiosztás uniós szintű átmeneti szabályainak meghatározásáról szóló 2011/278/EU bizottsági határozat	A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete	2018. december 19-én elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i>

⁹⁴<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=EN>

2021–2030-as időszakra	felülvizsgálata annak a 4. szakasz tekintetében meghatározott új jogi környezethez való hozzáigazítása érdekében		2019. február 27-én közzétéve ⁹⁵
Az ingyenes kiosztás termelésben bekövetkező változások miatti kiigazítása	Azoknak a szabályoknak a meghatározása, amelyek kiigazítják a létesítmények számára ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek mennyiségét a működés két éves időszak alatt átlagosan 15 %-nál nagyobb mértékű növekedése vagy csökkenése alapján	A Bizottság végrehajtási rendelete	2019. október 31-én elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2019. november 4-én közzétéve ⁹⁶
Az ingyenes kiosztást alátámasztó referenciaértékek aktualizálása a 2021–2025-ös időszakra	Aktualizált referenciaértékek meghatározása a 2021–2025-ös időszakra a tagállamok által a 2016-os és a 2017-es évre vonatkozóan 2019. szeptember 30-ig benyújtott adatok alapján.	A Bizottság végrehajtási rendelete	2020
Az Innovációs Alap létrehozása	Az Innovációs Alap működésére vonatkozó szabályok, többek között a kiválasztási eljárás és kritériumok meghatározása	A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete	2019. február 26-án elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2019. május 28-án közzétéve ⁹⁷
A Modernizációs Alap létrehozása	A Modernizációs Alap működésére vonatkozó szabályok meghatározása	A Bizottság végrehajtási rendelete	2020. július 9-én elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2020. július 10-én közzétéve ⁹⁸
A 389/2013/EU rendelet (a kibocsátási egység-forgalmi jegyzékről szóló rendelet) felülvizsgálata	Az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzékre vonatkozó követelmények megállapítása a 4. szakaszra olyan szabványosított elektronikus adatbázisok formájában, amelyek közös adatelemeket tartalmaznak a kibocsátási egységek kibocsátásának, birtoklásának, átruházásának és törlésének nyomon követése, valamint a nyilvános hozzáférés és a titoktartás biztosítása céljából	A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete	2019. március 12-én elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2019. július 2-án közzétéve ⁹⁹
Az 1031/2010/EU rendelet (az árverésekről szóló rendelet) módosítása	A piaci stabilizációs tartalékból kivett első 50 millió kibocsátási egységnek az Innovációs Alap számára árverés útján való értékesítése 2020-ban	A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete	2018. október 30-án elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2019. január 4-én közzétéve ¹⁰⁰
Az 1031/2010/EU rendelet (az árverésekről szóló rendelet) felülvizsgálata	Az árverési folyamat egyes szempontjainak a felülvizsgálata a 4. szakaszra vonatkozó követelmények végrehajtása céljából, különösen a kibocsátási egységek Innovációs Alap és Modernizációs Alap számára történő elárverezéseinek lehetővé tétele érdekében, valamint annak figyelembevétele céljából, hogy a pénzügyi	A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete	2019. augusztus 28-án elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2019. november 8-án közzétéve ¹⁰¹

⁹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0331&from=EN>

⁹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1842&from=EN>

⁹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0856&from=EN>

⁹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1001&from=EN>

⁹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1122&from=EN>

¹⁰⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0007>

¹⁰¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1868&from=EN>

	eszközök piacairól szóló 2014/65/EU irányelv (MiFID II. irányelv) az EU ETS kibocsátási egységeit pénzügyi eszköznek minősítette.		
A nyomon követésről és a jelentésről szóló 601/2012/EU rendelet felülvizsgálata	A nyomon követésre és a jelentésre vonatkozó szabályok egyszerűsítése, javítása és egyértelműsítése, valamint az adminisztratív teher csökkentése, a 3. szakaszban szerzett végrehajtási tapasztalatok alapján	A Bizottság végrehajtási rendelete	2018. december 19-én elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2018. december 31-én közzétéve ¹⁰²
A hitelesítésről és az akkreditációról szóló 600/2012/EU rendelet felülvizsgálata	A hitelesítésre és az akkreditációra vonatkozó szabályok egyszerűsítése, javítása és egyértelműsítése, valamint az adminisztratív teher lehetőség szerinti csökkentése, a 3. szakaszban szerzett végrehajtási tapasztalatok alapján	A Bizottság végrehajtási rendelete	2018. december 19-én elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2018. december 31-én közzétéve ¹⁰³
(EU) 2019/1603 rendelet a 2003/87/EK irányelvnek a légi közlekedésből származó kibocsátásoknak a CORSIA végrehajtása céljából való nyomon követése, jelentése és hitelesítése tekintetében történő kiegészítéséről	Az EU ETS irányelvnek a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet által a CORSIA megvalósítása céljából elfogadott, a légi közlekedésből származó kibocsátások nyomon követésére, jelentésére és hitelesítésére vonatkozó intézkedések tekintetében történő kiegészítése	A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete	2019. július 18-án elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2019. szeptember 30-án közzétéve ¹⁰⁴
Az EU ETS-hez kapcsolódó állami támogatásokra vonatkozó 2021–2030-as iránymutatás	Az EU ETS állami támogatásokra vonatkozó iránymutatás 4. szakaszhoz kapcsolódó módosítása a felülvizsgált EU ETS irányelvvel a közvetett szén-dioxid-kibocsátási költségeket kompenzáló rendszerek tekintetében bevezetett új rendelkezések beillesztése érdekében	A Bizottság közleménye	2020
A Bizottság (EU) 2020/1071 felhatalmazáson alapuló határozata a Svájcban érkező járatoknak az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerből való kizárásáról	Az EU ETS irányelv I. mellékletének módosítása, hogy 2020. január 1-től kizárják a Svájcban érkező járatokat az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerből.	A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete	2020. május 18-án elfogadva és az <i>Európai Unió Hivatalos Lapjában</i> 2020. július 21-én közzétéve ¹⁰⁵

Aktuális helyzet

Tervezett

Folyamatban van

Elkészült

7. függelék

¹⁰² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2066>

¹⁰³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2067&from=EN>

¹⁰⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1603&from=EN>

¹⁰⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D1071>

7.1. táblázat: A tagállamok/EGT-tag EFTA-államok hozzájárulásai a piaci stabilizációs tartalékhoz 2019–2020-ban (kibocsátási egységek száma)

Tagállam/EGT-tag EFTA-állam	A piaci stabilizációs tartalékhoz való hozzájárulások 2019-ben ¹⁰⁶	A piaci stabilizációs tartalékhoz való hozzájárulások 2020-ban ¹⁰⁷
Ausztria	5 935 748	5 614 399
Belgium	9 846 994	9 313 899
Bulgária	8 292 720	7 843 771
Horvátország	1 614 984	1 527 552
Ciprus	932 844	882 342
Cseh Köztársaság	15 406 858	14 572 765
Dánia	5 340 750	5 051 614
Észtország	2 904 319	2 747 085
Finnország	7 130 025	6 744 021
Franciaország	23 346 791	22 082 847
Németország	85 389 770	80 766 957
Görögország	12 684 492	11 997 782
Magyarország	5 115 708	4 838 755
Izland	166 450	157 439
Írország	3 991 393	3 775 308
Olaszország	40 304 729	38 122 721
Lettország	865 501	818 645
Liechtenstein	3 725	3 524
Litvánia	1 792 324	1 695 292
Luxemburg	467 394	442 090
Málta	354 798	335 590
Hollandia	14 291 411	13 517 705
Norvégia	3 314 570	3 135 127
Lengyelország	39 282 170	37 155 520
Portugália	6 478 775	6 128 029
Románia	14 941 290	14 132 401
Szlovákia	4 752 513	4 495 223
Szlovénia	1 577 714	1 492 300
Spanyolország	32 660 234	30 892 081
Svédország	3 457 106	3 269 946
Egyesült Királyság	44 480 623	42 072 540
Összesen	397 124 722	375 625 270

¹⁰⁶ A 2019. januártól augusztusig terjedő időszak esetében az adatok a 2018. május 15-i C(2018)2801 bizottsági közleményen alapulnak, amely az alábbi oldalon érhető el: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XC0516\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XC0516(01)&from=HU)

¹⁰⁷ A 2019. szeptembere és decembere közötti, valamint a 2020. januártól augusztusig terjedő időszak esetében az adatok a C(2019)3288 bizottsági közleményen alapulnak, amely az alábbi oldalon érhető el: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516\(01\)&qid=1603443834679&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516(01)&qid=1603443834679&from=EN)

8. függelék

8.1. táblázat: A NER 300 program InnovFin EDP és CEF DI keretében fel nem használt pénzeszközei: támogatott projektek 2019. augusztus és 2020. június között

A projekt megnevezése	Leírás
VOLTALIS (EDP)	A Voltalis felhasználóoldali választ biztosító aggregátor a villamosenergia-ágazatban. Intelligens műszaki megoldásokat kínál, amelyek segítségével a háztartási terhelés, illetve a kis kereskedelmi és ipari terhelés megjelenhet a villamosenergia-piacokon és felszabadítható a rugalmassági potenciáljuk. A projekt javítja majd az ellátás biztonságát azzal, hogy mérsékli az áramszünetek kockázatát, továbbá javítja az energiahatékonyságot azzal, hogy csökkenti az általános villamosenergia-fogyasztást. A Voltalis 20 millió EUR hitelben részesült, amelyet a NER 300 fel nem használt pénzeszközeiből finanszíroztak.
STEELANOL (EDP): Fejlett bioüzemanyag-előállítás az acélgyártásból származó hulladékgáz felhasználásával	A Steelanol művelet 75 millió EUR hitelben részesült, amelyet teljes egészében a NER 300 fel nem használt forrásai fedeztek, hogy támogassák az alacsony szén-dioxid-kibocsátású acélgyártás demonstrációját. E prototípus projekt célja, hogy bemutassa a bioetanol fahulladék-nyersanyagból történő előállításának hatékony módját, és teljes mértékben beépítse azt egy nagyléptékű acélműbe. A projekt hatalmas áttörést jelent az ágazat dekarbonizációja terén.
EV Charging Italy (CEF DI)	A projekt célja, hogy kifejlessze az elektromos járművek töltési infrastruktúráját Olaszországban. Magában foglalja megközelítőleg 6 850 töltőállomás és az elosztó hálózat kapcsolódó csatlakozásainak telepítését 2019 és 2023 között. A projekt finanszírozása 25 millió EUR-t tesz ki, amelyet teljes egészében a NER 300 fel nem használt pénzeszközei fedeznek.
Hamburger Hochbahn e-mobilitási program (CEF DI)	A Hamburger Hochbahn, egy hamburgi közlekedési vállalat projektjének célja, hogy megújítsa és villamosítsa Hamburg városi tömegközlekedési flottáját és a jelenlegi dízelüzemű autóbuszokat 100 e-autóbuszra helyettesítse, emellett telepítse a kapcsolódó töltési infrastruktúrát. A projektgazda 100 %-ban igazolt megújuló energiaforrásokat használ e-autóbuszaihoz. A vállalat stratégiája előirányozza, hogy a töltési infrastruktúrának modulárisnak és méretezhetőnek, könnyen karbantarthatónak és nagymértékben energia- és költséghatékonyak kell lennie.
VHH Hamburg e-mobilitási program (CEF DI)	E projekt egy hamburgi közlekedési vállalatot, a VHH-t támogatja abban, hogy megközelítőleg 155 e-autóbusz szerezzon be a régi, dízelüzemű autóbuszok felváltására, továbbá a kapcsolódó töltési infrastruktúra kiépítésében. A projekt magában foglalja négy telephely elektro-mobilitási szempontú átalakítását, továbbá egy új, elektromos autóbuszokhoz igazított telephely megépítését, emellett szoftverek és informatikai rendszerek megvalósítását. A projektgazda 100 %-ban igazolt megújuló energiaforrásokat használ.
LIGNOL (PDA)	Ez a projekt egy Lignol-gyártóüzem megépítését támogatja a svédországi Mörrumban található meglévő cellulózzgyár területén; az üzem várhatóan évi 185 000 tonna Lignolt fog előállítani (a Lignol egy megújuló, ligninalapú bioolaj, amely bármilyen mértékben keverhető belső égésű motorokban, és alkalmas arra, hogy repülőgép-üzemanyagokkal elegyítsék). Amellett, hogy csökkenti a svéd közlekedési ágazat CO ₂ -kibocsátását, a Lignol előállítási folyamata nagymértékben energiahatékony, és nem termel mérgező kibocsátásokat, sem ártalmas hulladéktermékeket. A becsült demonstrációs költség 105,5 millió EUR.

Solar Thermo Electric Magaldi (PDA)	Ez az olaszországi központú projekt a napenergiával történő hőtermelés és -tárolás új koncepcióján alapuló, igény szerint továbbítható környezetbarát villamos energiát termelő erőmű prototípusát támogatja. Az üzem folyamatos villamosenergia-ellátást biztosít megújuló energiaforrásokból, és nincs szüksége hosszú szállító infrastruktúrák építésére, így kizorítja a nehéz fűtőolajokkal vagy dízzel üzemelő hőerőművek költségeit. Az erőműből származó teljes éves villamosenergia-termelés várhatóan 14 300 MWh/év körül alakul. A költségeket jelenleg mintegy 36 millió EUR-ra becsülik.
BIOFOREVER (PDA)	Ez a projekt demonstrációs léptékű, fából etanolt előállító biofinomítót támogat Rotterdamban, amely üzem 8 000 tonna etanolt termel évente. A gyártási folyamat nyersanyaga A. vagy B. osztályú fahulladék. A gyártási folyamat végterméke pedig bioüzemanyagokba szánt etanol. A projekt demonstrációs költségeit 30 millió EUR-ra becsülik.